СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 66. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 20-го березня 1936. — VOL. XLIV. No. 66. Jersey City, N. J., Friday, March 20, 1936. THREE CENTS

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ ЗАХОПИЛИ 12 СТЕЙТІВ

ВАШИНҐТОН. — Весняні повені, що спершу виглядали на місцеву справу, обхопили вже величезні простори, що розтягаються на 12 стейтів. Начислено досі щонайменше 48 жертв у людях. Тисячі людей осталися без даху над головою. Шкоди ростуть на міліони долярів і збільшаються просто що години, тимбільше, що великі дощі й сніги, що не переставали падати останніми днями, збільшують катастрофу ще далі.

У стейті Пенсильвенія найбільше вилляли ріки Мононгагіла й Алеґені, що піднеслися в околиці Питсбурґа на 48 стіп. Води залляли велику частину міста, вигнали багато людей з домів, ще інших замкнули в домах, здезорганізували службу електричних підприємств, потоплюючи місто в темноті.

У Джанставні води трохи опали, але страх перед розірванням гати держав місто в страшнім напруженню.

З південних стейтів потерпіли Вест Верджінія, Меріленд і Верджінія. Залляті міста Ґвілинґ, Комберленд, Вилиемспорт, Генкок, Гарпер'с Фері.

У стейті Месечусетс потерпіли всі міста в долині ріки Конетикот, на котрій розірвалася тама Вернон у стейті Вермонт. У Вермонт через повінь згинули 4 особи. Бостонові не стає через повінь молока. Вустер не має електричної сили. Губернатор стейту Мейн обчисляє шкоди в стейті на 10 міліонів долярів.

У стеті Ню Йорк опинилися через повінь коло 2,000 людей без даху над головою. Багато громад відірвані від світа. Найбільше потерпіла громада Бинґгемтон. Стейтовий уряд організує міліцію для охорони жертв виливу.

Федеральний уряд взявся за мобілізацію допомоги жертвам. Президент Рузвелт приказав робітникам допомоговим і військовим інжинірам занятися передовсім боротьбою з повінню. Червоний Хрест теж організує ратункову акцію.

ПРЕЗИДЕНТ ЖАДАЄ ПІВТОРА МІЛІЯРДА НА ДОПОМОГУ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вислав до конґресу посланіє в справі потреб уряду на допомогу безробітним по 1-шім липня цього року на один рік. За обчисленнями президента конґрес повинен визначити на цю ціль принаймні півтора міліярда долярів.

Притому президент закликує бизнесових підприємців, щоб вони виконали свою частину публичного обовязку й старалися дати роботу якнайбільшому числу людей. Президент підчеркує, що в такій загальній катастрофі, як безробіття, обовязок давати допомогу спадає передовсім на федеральний уряд.

КОНҐРЕСМЕН ТАВРУЄ ГЕРСТА.

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Рендолф Герст, власник великого числа ґазет, старався не дати сенатському комітетові для розсліду лябістів дістати в свої руки телеґраму, що її Герст вислав був свого часу до Джеймса Т. Вилиемса, одного зі своїх редакторів, в справі редакційних статей у Герстових ґазетах. Щоб не дати сенаторам дістати в свої руки цю телеґраму подати її до публичного відома, Герст навіть вніс був до суду позов за оборону.

Тимчасом поки суд мав нагоду вирішити остаточно справу, конґресмен Джан Дж. МекСвейн з Савт Каролайни, предсідник комітету для військових справ, подав цю телеґраму до публичного відома в своїй промові в конґресі. Показується, що Герст телеґрафував до свого редактора, щоб цей написав статтю до ранішніх видань Герстових ґазет та напав у ній на конґресмена МекСвейна як на зрадника краю, комуніста й ворога в самій цитаделі краю. Герст радив редакторові підсувати читачам, що МекСвейн хотів би лишити край безборонним перед внутрішніми й зовнішніми ворогами.

Конґресмен МекСвейн пояснив, що редактор, котрому Герст давав такі припоручення, має особисту уразу до МекСвейна. Конґресмен змальовував цього редактора як чорнителя й наймита. Конґресмен таврував визивання себе комуністом та наводив похвальні голоси про себе й свою діяльність у комітеті військових справ з боку визначних офіцирів американської армії.

Як конґресмен МекСвейн виголошував свою промову, в палаті було занятє кожне сидження. Коли він говорив про Герстів закид комунізму, палата заходилася від сміху.

ПРОТИ ПОСПІШНИХ ПОДРУЖ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Асемблименка Джейн Тод внесла проект закона, що має запобігти занадто спішним подружжям. На основі цього проекту між виданням стейтовим бюром дозволу на подружжя та вінчанням має проминути 72 години.

ЗАГРОЗА НОВОГО СТРАЙКУ.

НЮ ЙОРК. — Багато власників високих домів ще не підписали з юнією угоди, яку вироблено за посередництвом міського посадника й представника федерального бюра робітничих відносин. Ці власники не хочуть приймати назад до праці робітників, що вийшли на страйк. Супроти цього серед робітників іде рух за почицання проти цього „локавту" нового страйку.

ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ РАКА.

НЮ ЙОРК. — „Америкен Джернел оф Кенсер", присвячений, як видно з наголовку, для боротьби з недугою рака, подає в останньому числі рапорт д-ра Вилієма Карпентера МекКартія про нові удосконалені засоби стверджувати цю недугу. Новий засіб дозволяє не тільки ствердити приявність недуги, але й сказати з певністю, в якій стадії розвою недуга знаходиться.

БОЖЕВІЛЬНИЙ ПОРУБАВ СОКИРОЮ РОДИНУ.

Страшна подія сталася в селі Гоча, пов. Рава Руська. Мешканець того села, 36-літній Володимир Збишків, дістав нагло нападу навіжености. Вхопив з-під лави сокиру і тарахнув свою жінку по голові так сильно, що розпанахав їй череп. Потім кинувся на 15-літню дочку Катерину й вилупав їй сокирою око, а 5-літньому синкові вибив одним ударом обуха всі зуби. На крик нещасливої родини збіглися сусіди, звязали шнурами навіженого й віддали поліції. Поранену жінку і дітей відставили до лічниці.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ЗНОВ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ У СТРАЙКУ.

Юнія обслуги високих домів далі жалується, що власники високих домів не виконують належито свого зобовязання в умові, яку вони підписали з юнією, що, мовляв, будуть приймати назад до роботи всіх страйкарів. Посадник міста Ля Ґвардія знов конферував з власниками домів та домагався виконання угоди. Одначе ці переговори не мають великого успіху, бо не всі власники домів зявляються на візвання міського уряду. Як каже юнія, йде тепер за приняття назад 1,826 страйкарів.

ВИЛІТАЮТЬ ВІКНА.

Останніми днями запримічено в Підгаєччині якийсь цікавий рух, що є спрямований проти жидів та тих, що з ними мають щонебудь до діла. В кількох місцевостях ніччю невідомі люди повибивали жидам та їхнім прихильникам вікна, внаслідок чого поліція арештує українську молодь, маючи виключно на неї підозріння, хоч ще зовсім не устійнено досі, з яких середовищ походить ця невидима рука.

На жидів напав такий страх, що навіть пробують таких середників, к жертва 200 зл. на читальню, щоб тільки був спокій у їхніх домах ніччю.

ЗЛІКВІДУВАЛИ КОМУНІСТИЧНУ АКАДЕМІЮ.

Советська преса повідомляє, що на раді народніх комісарів і центрального виконного комітету принято таке рішення: Беручи під увагу недоцільність одночасного істнування двох академій, а саме академії наук і комуністичної, та маючи на меті обєднання в одному державному осередку наукових діячів, признає доцільним зліквідувати комуністичну академію і переказати цю встанову зі всіми працівниками академії Наук СССР.

9-ЛІТНЯ ДІВЧИНКА ШАХІСТКОЮ.

Великий лондонський клюб „Парковий" зорганізував великі шахові змагання для молоді. Участь можуть брати тільки ті, що не скінчили 21. р. життя без огляду на національність. Грають тільки добрі шахісти і справжні грачі, старші масово приглядаються змаганням. Фахівці стверджують, що 9-літня дівчинка Еляй Савндерс уміє робити такі ходи, що старших фахових грачів попросту дивують своєю сміливістю.

ДВОМІЛІОНОВИЙ СКАРБ КНЯЗЯ ТРУБЕЦЬКОГО ПОПАВ У БОЛЬШЕВИЦЬКІ РУКИ.

Московський кн. Трубецький, утікаючи в р. 1917. з Києва, закопав у своїм парку недалеко Києва великий скарб, зложений з золота та інших дорогоцінностей, вартости 2 міліонів рублів. Тепер один з князів Трубецьких, опинившись у нужді, рішив поїхати в Україну і відкопати скарб. При помочі фальшивого пашпорту поїхав він до Одеси, а відтіля до Києва, але там пізнав його один з бувших слуг і доніс про те большевицькій владі. Трубецький мусів тоді сказати, в якій цілі приїхав до СССР. Згідно з вказівками князя большевики відкопали князівський скарб, а князеві дали частину скарбу за участь і поміч у його пошукуванні. Але князь у дійсності нічого не дістав, бо за нелеґальний перехід границі засудили його на три роки вязниці і на конфіскату його маєтку, цебто тієї частини відкопаного скарбу, що дістав від большевиків.

ЖЕРТВИ БУРЕВІЮ НАД БОЛГАРІЄЮ.

Над Болгарією лютував цими днями дуже сильний буревій, підчас якого згинуло 19 осіб. Їх убили падаючі дерева, позривані буревієм дахи та цегли з домів.

НАГОРОДА ЗА ДОБРИЙ УЧИНОК.

В село Сарик, у ланцуцькому повіті, прийшов до господаря Яна Сталіци пан екзекутор, щоб стягнути залеглий ґрунтовий податок. Але господаря не застав у хаті. Домашні кажуть: „Десь, мабуть, вийшов до стодоли". Пішов екзекутор до стодоли. Станув на тоці і — кров йому зморозило. На ремінці від нагавиць звисав Сталіца з бантини і ще трошки-трошки телепався. Але пан екзекутор мав голову на карку, кров йому умлівич розморозилась: добув ножик, скочив до бантини і відрізав платника податку від стричка. Той поволеньки віджив і так зворушився благородним учинком екзекутора, що зараз вирівнав податок до ґроша.

В ЕСТОНІЇ НЕМА БЕЗРОБІТНИХ.

На 4-тім всеестонськім зїзді провідників робітництва, де брали участь 130 делеґатів, виголосив реферат міністер господарства, Сельтер. Він заявив, що впродовж останніх 2 літ збільшилося число робітників, занятих у важкому й середньому промислі на 24 проц. Дати працю безробітним стало начальним наказом уряду. В 1933 р. було в Естонії 15 тисяч безробітних, тепер їх зовсім нема.

ПІСЛЯ 20-ЛІТНЬОЇ НЕВОЛІ.

До Брашова в Румунії повернувся недовно колишній російський полонений, Г. Істраті. Він побожно перехрестився, коли знайшовся на рідній землі, далеко від большевицького „раю". повідає, що в советській Росії панує велика нужда та, що тільки за старанням румунського посла в Москві вдалося йому звідтіля втекти.

ШІЛЕР-ШКОЛЬНИКОМ ЗАЦІКАВИЛИСЬ ПРОКУРАТОРИ.

Польські часописи пишуть, що проти так часто рекламованого в часописах ворожбита і хіроманта Шілера-Школьніка вплинуло кілька карних доносів до варшавської прокуратора. Свого часу Школьнік згодився фінансувати варшавський театр „Міньон". Театр збанкротував, а ворожбит не віддав робітникам кавцій, що їх від них забрав. Крім того Шілер-Школьніка обвинувачує одна 18-літня дівчина в тому, що він підчас окультистичних порад зовсім розібрав її та знасилував. Шілер-Школьнік має 68 літ.

ГОСТРА КАРА ЗА ОБРАЗУ.

У брюсельськім часописі „Ревї Бельж", появилася була стаття, в якій її автор твердить, що теперішній бельґійський премієр Ван Зелянд є масоном і репрезентує у своїм уряді інтереси масонерії. Премієр вніс судовий позов проти видавництва часопису за образу чести, а суд присудив видавництву заплатити відшкодування 600,000 франків. Премієр Ван Зелянд є представником католицької партії в бельґійськім уряді.

БІЙ ГОРОБЦІВ З КОТОМ.

Біля Діжон — пишуть паризькі ґазети — завважили одного дня мешканці великого кота, що зловив на мурі горобця. Зловлений горобець пищав несамовито, але кіт нічого собі з цього не робив. З добиччю у роті, вдоволений і з високо догори задертим хвостом, помалу йшов по мурі. Аж раптом на кота кинулася ціла громада горобців. Почули смертельний писк свого нещасного товариша і цілою громадою кинулися його рятувати. Почали так завзято й болюче дзьобати кота, що цей з переляку кинув свою жертву на мурі та чимскорше втік на землю.

Нещасний горобець ще довшу хвилину лежав непритомний на мурі й остаточно підвівся, струснув крильцями та відлетів у товаристві своїх спасителів.

НАЙШВИДШІ РЕПОРТЕРИ.

Японія здобула цим разом рекорд швидкости ґазетного репортажу. Японські репортери мають до своїх послуг літаки. Наприклад ґазетний концерн „Асагі" має двацять літаків. Японський репортер сідає до літака з кліткою почтових голубів. Зараз же по написанні репортажу відсилає його голубом до редакції.

Видавництва японських щоденників мають наймодерніші улаштування: пневматичні почти, телескриптори, коротко-хвильні радієві стації, телевізійні апарати і т. п. З міста Осака до Токіо (віддаль 450 км.) пересилають упродовж 10 хвилин світлини шляхом радіотелевізії. Японія — це нині клясичний край найкраще поставленого денникарства.

ВЕЛИКІ БАНКОВІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

У Скандинавському Банку в Буенос Айрес викрито зловживання на 1 міліон 300 тисяч піястрів. Арештовано директора банку, шведа Сноботна, і двох урядовців. Ошуканства роблено припомочи фальшивих чеків.

НАСТУПАЮТЬ НАВІТЬ НА УКРАЇНСЬКІ ШАПКИ

ЛЬВІВ. — „Діло" приносить далі багато статей на тему зближення українців з поляками, а разом з тим містить багато ріжних звідомлень змісць, з яких виходить, що польська влада далі шиканує українське населення. І так подають із сіл зборівського повіту, що там селяни спроваджують собі шапки з робітні українських інвалідів у Львові. Є це шапки-силянки, подібні до баранкових шапок, сиві, з сукняним синім дном. А літом спровадують собі шапки-кашкети, подібні до мазепинок, т. зв. „українки", і в тих шапках чи то в зимовик, чи в літніх місяцях молотять, орють, їздять до міста, ходять до церкви і т. д. І ото в неділю, 16. лютого, напали два умундуровані польські поліцаї і один неумундурований на 9 хлопців з села Красна, повіт Зборів, що верталися з залізничої стації, куди відпроваджували свого товариша до війська. Поліцаї запитали хлопців, що сиділи на санях: „Що то за запорозьце ядон?" А потім постягали їм шапки і пустили по морозі без шапок. Хлопці мусіли ходити на поліцію, до староства і т. д. По кількагодинніх торгах хлопців забрали на поліцію і там насадили на них шапки і під ескортою відвезли до села, де поroблено зараз ревізії по хатах і позабирали такі шапки у всіх, у кого тільки їх знайшли. За ношення тих шапок наложило ще староство спеціяльну кару на село. Наказало завести постійну варту в селі з 6 людей у білий день і 12 у ночі. Всякі інтервенції в тій справі в польської влади були безуспішні.

Селяни вислали до „Діла" письмо з підписами і питають, що їм робити.

ХВИЛЕВА ФРАНЦУСЬКА ПЕРЕМОГА.

ЛОНДОН. — Представники Великої Британії, Франції, Бельґії й Італії відбули наради і рішили як ті, що відповідають за льокарненський договір, що Франція має предложити заключений договір з Советами Міжнародньому Судові в Газі до вирішення, чи цей договір нарушує договір льокарненський. Заки западе це вирішення, має бути встановлена на німецькій землі над Реном демілітаризаційна смуга, яку буде контролювати міжнародне військо, серед якого будуть і британські жовніри.

Це рішення вважають перемогою Франції. Воно буде затверджене Анґлією і Францією. Так принаймні припускають, бо ті, що заважать на такім рішенню, були присутні при лондонських нарадах.

ГІТЛЄР ЗМЯК.

КІНІҐСБЕРҐ (Німеччина). — В Східній Прусії рідко чують Гітлера. Тому теперішній його побут викликав тут величезний ентузіязм. Та його промова не мала нічого особливого. Видно було, що він говорив з резервою. І не відгрожувався. З того заключають, що він готов піти на уступки тим ухвалам, які запали в Лондоні.

ФРАНЦІЯ ПОКЛИКУЄ РЕЗЕРВІСТІВ.

ПАРИЖ. — Міністер війни заявив, що Франція приготована стрінути всякий збройний наступ. Та, не зважаючи на цю готовість, домагався ще нових грошей на дальше зброєння. І заповів, що цього року покличуть резервістів на військові вправи вже тепер, а не літом, як це бувало минулими роками.

ХОЧУТЬ КІНЧИТИ ВІЙНУ В АФРИЦІ.

ЛОНДОН. — Комітет 13, що є при Лізі Націй і має за завдання довести до закінчення італійсько-етіопського конфлікту, знову скликає наради. Хочуть доконче припинити дальшу війну.

НАМАГАЮТЬСЯ ПОБОРОТИ ПРИРОДУ.

РИМ. — В Етіопії наступає дощевий період, а тимсамим треба припинити воюючим сторонам дальшу воєнну кампанію. Та показується, що дощі не відстрашать Італії від дальшого наступу. Яких 31,000 робітників працюють над будовою таких доріг, яких не змилаб вода і якими можнаб перевозити муніцію, поживу і гармати. Дороги ті будують з надзвичайною напругою, бо нема навіть каміння під будову.

МОНОПОЛЬ НА ПШЕНИЦЮ.

РИМ. — Не буде ніякої торговлі пшеницею при помочі посередників. Фашистівським декретом наказано селянам віддавати всю пшеницю до державних шпихлірів. Мельники зможуть брати пшеницю до мелення тільки зі згаданих складів, а більше з нікуди.

ПОМЕР ВЕНІЗЕЛЬОС, ВЕЛИКИЙ ГРЕЦЬКИЙ ПАТРІОТ.

ПАРИЖ. — Помер на запалення леґенів у 71 році життя Елевтеріос Венізельос, що був сімома наворотами премієром Греції. Поховають його тіло на острові Крета, на якім він був підняв у своїм часі революцію проти Турків, а освободивши край, прилучив його до Греції. Був це неспокійний дух, великий революціонер і великий державний ум. Мав багато ворогів, але мав і горячих прихильників. Це завдяки йому прогнано 20 років тому з Греції короля, батька теперішнього грецького монарха.

КЛОНЯТЬ ГОЛОВИ ПЕРЕД ПОМЕРЛИМ.

АТЕНИ (Греція). — На зарядження короля померлому Венізельосові віддано найбільші почести. Два воєнні кораблі дістали приказ перевести домовину з тілом померлого до Крети. Премієр проголосив в імені уряду, що кожний, без ріжниці на політичні переконання, мусить тепер склонити голову перед найбільшим грецьким державним мужем новітніх часів і перед великим грецьким патріотом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сиkі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СВІЙ ПРОТИ СВОГО

Такими словами схарактеризував черновецький „Час" відношення українців до українських бизнесменів, чи тих, що пробують піднести наш нарід фінансово й економічно. Як відомо, зі статті, що поміщена у сьогоднішнім числі, йде тут про нововідкриті нафтові терени на українськім Підкарпаттю, себто на пограниччю турчанського й ліського повіту в Галичині. Відкрив їх бувший старшина Української Армії інжинір Богдан Трешневський, що є тепер ґеольоґом на середню Европу американської фірми "Vacuum Oil Company".

Порушуємо цю справу, бо вона повинна заінтересувати теж українську іміґрацію в Америці. Принаймні ту частину іміґрації, що походить зі згаданих вище повітів, бо там уже почали добувати нафту. Порушуємо це, щоб викликати на цю тему прилюдну дискусію, бо в старім краю теж її підняли, щоб ратувати багатство української землі й не допускати, щоб далі тягнули чужі з нашої землі міліони. А не тягнемо таких зисків ми самі головно тому, що коли в нас мова про тягнення зисків з нашої землі чи з наших рук, то в нас часто — свій проти свого. І тому саме зиски з плодів нашої землі й наших рук опинюються — в руках чужих.

Всі ми добре знаємо, як тяжко піднімати такі справи серед українського громадянства в Америці. Цеж відразу піде — свій проти свого. Так воно бувало. Підніметься демаґоґія про нові компанії, шери, легкий хліб, тощо. Та те не повинно відстрашувати розумних людей від розумної акції. Тому, подібно як і в краю, повинна знайтися в нас якась ґрупа людей, що повинна цю справу прослідити, ввійти зі старим краєм у тісний звязок і поставити справу на цілком бизнесову основу. Так, як це роблять у краю. А що тим чином робимо теж і добру та патріотичну українську роботу, це вже зрозуміле. Настільки ми вже освідомлені.

Зазначимо, що в краю бизнесово пішли ми вже досить наперед. Вже рідко подибуємо там патріотичні заклики. Часто виринає якесь підприємство, а український загал довідується про нього допера тоді, коли вже має перед очима готовий продукт і може відразу видати осуд, що він вартує. Це стало можливе тоді, коли почали братись до бизнесу люди, що такий бизнес вивчили, що були за границею і там набули відповідну освіту і практику. Такі люди, як бачимо, добувають навіть потрібні капітали і від такого матеріяльно зубожілого громадянства як українське. І ось повстали таким способом фабрики мила, пасти до чобіт, тканин, цукорків і т. д. Навіть фільмова продукція булаб добре розвинулась, бо й тут є фахівці, якби не перешкоди з боку польського уряду, що контролює цю продукцію. Думаємо, що такий бизнесовий підхід буде застосований і до нафтової промисловости. В такім випадку й американські українці повинні поперти цю справу.

ВЕЛИКА ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ДИСКУСІЯ

(З львівського часопису „Діло").

Дискусія.

Проф. Ґроер, як університетський куратор, ґрупи Мислі Моцарствовей, витає ініціятиву таких вечорів, що дають змогу знайомитися з найбільш наболілим життєвим питанням. Перестерігає перед такими старими критеріями, як поділ громадянства на гурт освідомлених і масу несвідомих: ті маси є все резервуаром для будучих освідомлених. Молодь є кадрою будучих провідників. Польська молодь мусить учитись на історичних прецеденсах: пригадує ще раз анальоґію Ірляндії. Згода між поляками й українцями можлива при спільноті інтересів їх історичних місій.

Д-р Здзіслав Шталь, (б. посол із т. зв. санаційної ендеції, ґрупа „Дзєнніка Польского") теж вдоволений ідеєю таких вечорів. Всі арґументи проти „паньства народовеґо" — ніпричім, бо він **вірить** у „паньство народове". Згоджується, що добре булоб розбити Росію, але передовсім треба скріплювати власну державу. У теперішніх Совєтах домінуючим елементом є таки надалі москалі-націоналісти. Полякам слід займати передовсм становище польське. Польські публіцисти, які боронять політику порозуміння з українцями, належать до того психольоґічного комплексу, в якому мимохіть стають уже на українські позиції (гострі спротиви А. Бохенського). Українці будували свою державу і тут і там, але тут помагали їм австрійці, а там німці (оклик: „Ст. Ґрабський співпрацював з ґрафом Бобрінським, а армію Галлєра озброїла Франція"!). Не можна говорити лише про поляків і українців, як рівнорядні сили, бо існує ще держава, яка розвязує проблєми внутрішньої політики. Польський стан посідання є витвором польської сили.

Ред. І. Кедрин: Приємно українцеві бути присутнім на таких польських відчитах, які не виявляють поговіркової іґнорації в українських справах. Ще 12 літ тому промовець чув у польському соймі вибухи сміху серед польських послів, коли якийнебудь український посол згадав про існування у Польщі міліонів українців. На жаль, найрозумніші в українській справі польські побліцисти працюють саме не в галицькій польській пресі, яка відзначається найбільшою нетерпимістю і незнанням проблеми. Промовець говорить лише до зібраних поляків і хоче вияснити їм три точки з порушених тут справ: Передовсім щодо т. зв. страху за польський стан посідання. Треба поставити точку над „і": так, польський **теперішній** стан посідання мусить скорчитися (голосні оклики протесту). Нічого протестувати, треба тільки устійнити виразну дефініцію, що таке польський стан посідання. Чи належать до нього також тих поверх 2,000 українських народніх шкіл, які ми мали, та які сьогодні є фактично польськими? Чи вони потрбні для польських дітей, коли ходять до них у величезній більшості не діти польські, а українські? Штучний стан посідання це не є ще доказ сили держави: такий стан мали й німці у Познанщині та москалі у Конґресівці. Тому інша річ потрібний і природній для польського громадянства стан посідання, а інша річ та частина польського стану посідання, яка була і яка належиться українцям та якої завданням є сьогодні — служити як асиміляційний протиукраїнський засіб.

Те саме торкається того надміру польських ніби-громадських орґанізацій, які веґетують виключно на державних субвенціях і яких ціль — виключно асиміляційна місія. Чи реактивування українських катедр у львівському університеті зменшує польський стан посідання? (Оклик: „їх не було"). Про факти не будемо сперечатись: можна прочитати про них не в якійсь енцикльопеіії, яку видала ОУН, але у добрій польській бібліотеці, у книжці якогось доброго польського патріота. (Оклик: „Але Східної Малопольски ви не зрікаєтесь і хочете її теж відзискати"). Територіяльного спору тепер не провадимо; того спору не вирішить теж дискусія поміж Кедрином і п. Шталем, — говоримо сьогодні тільки про речі, що їх можемо **ми** полагодити і тому мусимо стати на площину політики, яка оперує реальними даними. Такими реальними даними є цифри. Протиставимось теж фікціям, які творять ті поляки, які хотять витворити враження, що нас нема. Чисто польські вивіски на залізничих двірцях не зробили з українського краю польського краю. Фікцію слід усунути. Такою фікцією, фразою без змісту, є слово „нормалізація" **в устах п. Шталя.**

Коли мова про асиміляцію і коли при цьому впало назвище В. Липинського, то слід тямити процес реасиміляції та історію всієї української шляхти, зпосеред якої одиниці вертаються до свого українського народу. Обережно з характеристикою деяких живих ще осіб: проф. Ст. Ґрабський може бути для поляків патріотом і державним мужем, але коли славиться його чесність, то не слід забувати, що він як голова закордонної комісії сойму ховав до кишені телеґрами з Парижа, що могли стримати польсько-українську війну, та що він арґументував лібералістичними мотивами шкільний закон, згори подуманий на знищення українського шкільництва...

Панам Бохенським, Прушинським і Бончковським нічого закидати український „психольоґічний комплекс". Різниця між ними і нами є та, що вони мають свої польські ідеали, а ми свої українські. Здається, що це не є метода „фейр" дискредитувати їх у власному громадянстві зараховуванням їх до українського „комплексу" та в той спосіб поборювати неприємну собі політичну концепцію.

Д-р М. Роек, (ендек, б. ред. „Курєра Львовского"): Коли УНДО робить угоду, то лише тому, що хоче деякі речі зискати та з нічого не резиґнує. Українська пропаґанда диктує вже полякам, який їх інтерес. Найбільший українець, Симон Петлюра, відповів д-рові Шухевичеві під Львовом, коли глядів на окопи по обох сторонах фронту і коли була між ними мова про угоду з Польщею: „Маємо історичну підставу не дотримувати умов з поляками". (Оклик ред. Кедрина: „А яка доля гадяцької умови і гетьмана Виговського?") Були і з польського боку історичні помилки. — Війна тревала, були перемиря, але війна треває далі. На Україні у 1917 році не було українців. Не віддамо ані кусника нашої землі. (Бохенський: „Тратимо її через вашу політику"). Пане Бохенський, ідіть до санаторії... Не хочемо війни з Росією: ми вже раз ішли на Україну і втратили Балтик. Тепер поляки втратили ввесь стан посідання на Наддніпрянській Україні. Боротьба є метою народу.

Пйотр Дунін-Борковський, (б. воевода): Поляки мають нехіть до права, але залюблені в істеричних проявах сили (пацифікація, Берестя, Береза). Фікційна сила не є ще силою дійсною. Ціллю держави є довести до розмірного внутрішнього спокою. Може це зробити уряд. Українці не виречуться своєї державности, але й найбільші австрійські льояліsти поляки вважалиб образою для себе, якби їм казали вирікатись ідеалу польської самостійности.

Ред. Зенон Пеленський (говорить по українськи, після первісних спротивів зпосеред слухачів - поляків, перемогли оклики: „Нєх муві, ма право"): Як бути двом народам, які від віків знаходяться у стані перманентної війни? Той стан, який настав тепер, не є станом сили, лиш ослаблення обох сторін. Коли у 1918 р. перемогла польська сторона, то проте українці морально не були переможені. Не вважаючи на всі засоби, вживані впродовж 18 літ, не вдалось зломити української сили, і треба, щоб поляки здали собі справу, що це річ безвиглядна. Панує тут на салі палка атмосфера. Не багато бракує, щоб упали стріли. Але кому користь з вибуху нової польсько-української війни? Не виграють ані поляки, ані українці, виграє — Комінтерн. На українську проблєму слід глядіти в аспекті динамічних національних рухів. Тимчасом галицькі поляки глядять на неї крізь призму своїх вузьких матеріяльних інтересів. Вони живуть з апарату, який опанували, і бояться втратити його, а разом з тим свій варстат праці. Це справа соціяльна, але через неї вони тратять широкі державницькі перспективи. „Польща впала і нас задавила". ПП. Шталі і Грабики були й у XVI. та XVII. ст. і вони це викликали війну, яка обі сторони роздавила. Нема чого радіти польським патріотам, що на сході вічно панує російський націоналізм. Пенетрація російських впливів у польському громадянстві у комінтернівській формі йде далі. Тільки нова система на Сході Европи запевнить тривке існування Польщі: щоб українці могли боронити перед Московщиною свою державність, а поляки перед німцями. Промовець не вірить у польсько - німецьку приязнь і саме небезпека з німецького боку диктує польській державній рації звільнити обі руки на сході — через поділ Росії. Нормалізація польсько-українських відносин можлива тільки тоді, коли обидві сторони говоритимуть як рівний з рівним, як два державницькі елементи. Це не доказ слабости зі сторони українців, коли вони йдуть на злагоду, — це доказ, що вони можуть дозволити собі на якунебудь політику. Український елемент не ослаб, зі своїх аспірацій не резиґнує, але теперішня спроба угоди мабуть спроба остання.

М-р Огурек: Москва не є страшаком, але грізною силою. Позитивна вартість таких вечорів, що говориться на них про речі, звичайно промовчувані. Промовець дотепно полемізує з ендеками і їх нехіттю — іти на Одесу!

Якийсь молодець-**дублянчик,** який не може дати собі ради з національною термінольоґією, кличе в розпуці, що „польска земя пшеходзі в руске ренце" та зарікається, що більше на такі відчити не піде. (Загальна веселість).

Д-р Піщковський, (ред. енд.-сан. „Дзєнніка Польского"): Не доктрина, а кожночасна ситуація диктує актуальну політику. Промовець хвалить собі такі вечори, як засіб до кристалізації поглядів.

Промовляли ще вдруге **д-р Шталь і П. Борковський,** потім реплікував усім **М. Прушинський,** який звернув між іншим увагу, що не принесе полякам користи, коли для збереження престіжу будуть у міністерствах трактувати українців, як громадян, що мають тільки слухати та з якими не лицює узгіднювати державної політики. Був теж і у Варшаві недавно час, коли тільки одиниці думали про польську державність: тому не слід кепкувати собі з несвідомости українських мас у 1918-20 рр.

НАФТА НА УКРАЇНСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Заселені українцями землі належать до багатих на всякі природні скарби земель на землі. Біда тільки та, що неосвітність українського народу велика й нація не вміє використовувати свої земельні скарби в свою користь. Т. Шевченко говорить про нашу, не свою землю в політичнім розумінню і господарськім, бо нею користуються чужинці, розуміється, в свою користь. І так воно діється вже віками.

Ось останніми часами викрито в стрийськім, ліськім і інших повітах галицького Підкарпаття нафтові поклади, зокрема в турчанськім повіті багаті нафтові джерела. Та зараз же зявилися чужинці, що взялися скуповувати від несвідомих селян нафтові терени для майбутньої продукції нафти. По українських селах розійшлася сила чужих аґентів, що за безцін видурюють у селян їх права, запоручені законом.

Діяльність отих чужих аґентів набрала таких великих розмірів, що Українська Парляментарна Репрезентація чулася зобовязана видати в справі нової нафтової акції на Підкарпатті окремий комунікат, оголошений в українській пресі. У. П. Р. звертається з зазивом до української інтеліґенції, світської й духовної, й до укранських діячів у нападених чужими аґентами повітах освідомляти й повчати українських селян, що їм діяти з їхніми нафтовими правами.

У. П. Р. пригадує, як то минулого століття повидурювали в бориславськім нафтовім терені від українських селян їх нафтові права, як чужі й досі збагачуються тими нафтовими багатствами, а українські селяни збідніли, спролетаризувалися й поставали робітниками на власних колись землях. Не треба було й большевицьких славних колективізацій, щоб повернути багатих, але несвідомих свого багатства українських власників у бездомних бідаків. Ширший український загал знає про ті сумні події в Бориславщині з української літератури, від Івана Франка почавши.

Тепер твориться на Підкарпаттю нова нафтова промисловість. Але знов є небезпека, що й ця промисловість не залишиться в українських руках, а знову перейде до чужинців. Ці будуть збагачуватися, й те своє багатство використовувати на кульурне, економічне й політичне поневолення українського народу, й не допускатимуть і далі, щоб він став нацією.

У нас багато говориться про шляхи до того визволення й за тими словами нічого реального не криється, бо занедбується зовсім, чи майже зовсім економічне визволення, за яким іде слідом і політичне. Колиб у сусідніх наших одноплеменців були сильні грошеві установи й підприємчиві люди, то й без зазивів сама собою творилаcяб українська національна промисловість. Але до практичної роботи нема рук. Зате багато є таких, що захоплюються голими фразами, за якими нема ніякого змісту.

До дрібної, систематичної праці на добро нації ніхто не береться, бо в нас самі кандидати на ґенералів та ексцеленції в будучності. А ніхто й не подумає, що без дрібної праці, без продуктивної, цебто творчої праці й та будуча держава буде й далі предметом чужинецького визиску й збагачування навіть коштом державної вже нації.

У нас усе ще клич **„свій до свого"** беззмістовний, бо на ділі видно тільки його парафразу: **свій на свого.** Це ніяк не той шлях, що веде до економічного, культурного, політичного, словом — національного визволення. — („Час").

УЛАС САМЧУК

ҐОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

— 29 —

Кіті не йде додому, а біжить за потягом. Потяг повзе зовсім помалу й, дотягнувши до Зіміру, зупиняється. З нього роєм висипає воячня. Крик, співи. На двірці вже багато вояків, які змішуються з новоприбулими й усі разом нападають на військові склади одягів і консерв, розбивають їх і починають швидко розбирати.

Тут же на пероні утворився мітинґ. Чорний, вилицятий чоловяга, виліз на перекинуту бляшанку з бензини й, люто розкидаючи кулаками, реве:

„Товариші вояки! Хай живе революція! Геть з цісарями, з кровопийцями народу! Всю владу в руки працюючих! Геть з війною! Досить пролили крови! Пора взятися за працю!"

Натовп вояків в захопленню. Ревуть, погрожують комусь кулаками. Над двірцем замаяв величезний червоний прапор, а при вході на перон вивішено такий саме плякат з написом: „Хай живе революція!" Напис двома мовами: мадярською і „гуцульською".

Все це для Кіті надзвичайно нове. Вона зовсім розгубилася, замішалася в натовп, пхається поміж вояками, не розуміючи, що сталося. От тобі і славна мадярська армія. От і війна до остаточної перемоги. Що роблять усі ті, що на верху? Де поділися старшини? Чому тут самі рядовики?

У куті, де була каса двірця, розмахуючи кулаками, просторікує дебелий, з довгими рудоватими вусами чоловяга. Він утік з Галичини. Це є бувший жандарм, але тепер переодягнений у вояцьке. Він щиро обурений і майже отверто протестує.

— Зупинили потяг. Улізли. Ви хто такі? — питаю. Де ваш командант? — Як дам тобі, чуєте, каже один, кольбою по голові, то побачиш, хто ми такі! От і говори з ними. — Анархія. Каже, офіцирів і жандармів, шукаємо. Забрали мене й ледве втік. Ми, каже, українці. Хто не з нами, той проти нас.

— Так, так, — загавкав хтось. — То українці. Вони не пускають потягів на Мадярщину. Ми ледви зібрали якісь старі ваґони. У коломиї двацять пять паротягів і всі зіпсуті. Українці навмисне попсували, бо в ни орґанізують армію й хочуть наново війну починати. Кажуть, від Києва пів міліона війська рушило. Все тягне на захід. Куди приходять — революція та встановлюють свою владу.

— Хай воюють, як їм ще не обридло. З мене вже досить. Хай про мене цілий світ завойовують, матері їх чорт! — фільософує старий вояк і набиває величезну люльку.

Кіті чує, бачить і нічого не розуміє. Що сталося? Побожеволіли люди. Пів міліона якихось українців суне на захід. Чого їм тут треба? Вони ще й сюди присунуть і тут зроблять свою владу. Боже мій! Це булоб несправедливо й жорстоко.

Смеркає, а Кіті нічого не їла. Вона зовсім забула за їжу. Не до того тепер. На її очах валиться велика мадярська армя й держава. Вона це чує і бачить і нічого не може зробити. Смеркало, а вояки не віджджають.

Запалили смолоскипи й освітили двірець. З гір насунуло багато гуцулів. Всі вони виголодніли, сухі. Хтось сказав, що роздають страву. Вояки вказали на склади муки й консерв і за хвилину з них не лишилося нічого. Розпочалася сварка, бійка. Деякі, діставши щось, одразу сідали тут і їли. „Боже мій!" — жахається дівчина. Вони голодні. Які вони всі голодні. Революція, голод, українці. Люди! Отямтеся! Ви всі загинете! Ви станете рабами своїх шлунків!

Перелякана Кіті біжить додому. Чому все це на неї зробило таке сильне враження? Вона навіть за Дмитра забула. Вона горить, шаліє.

Як на те застає дома батька. Він, видно, щойно приїхав, мати радіє й закормлює його смашними стравами. Він веселий, вдоволений. Кіті видавалося це символічним. Вона прибігла, привіталася й почала плакати.

— Кіті! Що тобі?

— Ах, вона в мене завжди така, — журиться мати. Батько переконаний, що плаче вона від зворушення, зустріччю. Намагається втихомирити.

— Тату? Що сталося? Чого вертаються вояки?

— Революція, Кіті. Війна скінчилася. Всі армії розходяться.

— Алеж не всі! — кричить Кіті. Не всі! Он... і вона вже забула, як вони звуться. Вони, ті здалека починають наново війну. Не всі скінчили. Це тільки наші покинули все, не видержали. Це тільки нашим байдуже.

Батько лише усміхнувся.

— Чого ти усміхаешся? Тату! А що буде з Мадярщиною?

— Нічого. Тепер цілий світ збурився. Всім набридла війна. Революцію роблять. Не видержали.

(Дальше буде).

Пробудився.

— Уяви собі, як я нині рано пробудився, лежав хтось під моїм ліжком.

— Вломник?

— Ні, я сам.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17 ДО 21 ЛЮТОГО 1936 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

1)

На річне засідання головного уряду У. Н. Союза, яке почалося в понеділок, 17 лютого, в годині 9:30 рано, прибули отсі головні урядники: М. Мурашко, гол. предсідник; інж. В. Малевич, заступник гол. предсідника; Марія Розоміло, заступниця гол. предсідника; Д. Галичин, гол. рек. секретар; Р. Слободян, гол. фін. секр.-касієр; адв. О. Е. Малицький, предсідник контрольної комісії; Д. Капітула й А. Пашук, члени контрольної комісії; С. Слободян, Г. Євусяк, Т. Шпікула, І. Лисак, І. Ваверчак, А. Шаршонь, Н. Бусько, І. Гузар, Анна Боївка й Олена Придун, головні радні.

По ствердженню приявности всіх головних урядників гол. предсідник відкрив засідання такими словами: Поважані Пані й Панове Головні Урядники У. Н. Союза! Я дуже радий, що можу привитати Вас усіх на нашім четвертім зібранні. Як кожного, так і цього року пошануймо память покійних членів У. Н. Союза повстанням з місць. (Тут головні урядники встають з місць). Проголошую річне засідання відкритим з таким порядком нарад: Звіт гол. предсідника М. Мурашка; звіт заступника гол. предсідника В. Малевича; звіт заступниці гол. предсідника М. Розоміло; звіт гол. рек. секретаря Д. Галичина; звіт гол. фін. секретаря-касієра Р. Слободяна; звіт з адміністрації „Свободи" М. Мурашка; звіт гол. контрольної комісії О. Е. Малицького, Д. Капітули й А. Пашука; звіт редакційної комісії д-ра Л. Мишуги; звіти головних радних С. Слободяна, Г. Євусяка, Т. Шпікули, І. Лисака, І. Ваверчака, А. Шаршоня, Н. Бусько, І. Гузара, Анни Боївки й Олени Придун; дискусії над звітами; внески й ухвали.

Радний С. Слободян ставить внесок, а попирає його предсідник контрольної комісії О. Е. Малицький, щоб приняти вище подану програму нарад. Перед відголосованням внеску радний Г. Євусяк запитує, чому на програмі нема згадки про звіт завідателя „Свободи" П. Маційовського.

Гол. предсідник заявляє, що про те довідається радний Г. Євусяк у відповідному часі, а саме, коли прийде черга на звіт з адміністрації „Свободи".

Внесок радного С. Слободяна відголосовано та принято більшістю голосів. Був один голос проти.

Тоді предсідник М. Мурашко передає ведення зборів заступникові предсідника В. Малевичеві, а самий здає звіт зі своєї діяльности.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА М. МУРАШКА.

Хвальний Головний Уряде:

Згідно з постановою параґрафу 76-го статута У. Н. Союза, я маю шану предложити головному урядові вже семий зчерги річний звіт з мойого урядування.

На чергових засіданнях головного екзекутивного комітету 1935 року порішено такі справи.

У січні й квітні відкрито два нові чекові конта, в Комершел Трост Компани й Форст Нешенел Бенк у Джерзі Сити, Н. Дж., для депоновання грошей, збираних з ренту (чиншу) на реальностях У. Н. Союза, які перебрано на власність організації давніше й минулого року.

Екзекутивний комітет рішив зробити це тому, щоб держати на окремих контах зібрані з ренту гроші для точного підрахунку всіх приходів і виплат на вдержання згаданих реальностей і податків, з яких загальні зіставлення я подаю на іншому місці мойого звіту.

Дальше порішено перебрати на власність У. Н. Союза адміністрування реальности під ч. 64-66 Шерман Плейс і 248-250 Сип евеню, Джерзі Сити, Н. Дж., та 600-602 Берґенлайн евеню, Норт Берґен, Н. Дж., бо адміністрування власниками тих реальностей не відповідало інтересам У. Н. Союза.

Рішено теж перебрати на власність організації сім реальностей. Рішення про те було проголошене в протоколі з 9-го квітня 1935 року. На реальність 155-157 Двайт вулиця, Джерзі Сити, Н. Дж., порішено назначити ресівера.

В травні 1935 року порішено повідомити банки й почтовий уряд про зміну підпису на чеках і грошевих переказах „Свободи" з завідателя „Свободи" на предсідника й фінансового секретаря-касієра У. Н. Союза.

У червні 1935 року передискутовано справу залеглих відсотків і капіталу від бондів Калинсвуд, Н. Дж., на суму $10,000 і Гайпоинт, Норт Каролайна, на суму $30,000. Вислід переговорів з зарядами міст згаданих бондів був такий, що заряди тих міст сплатили У. Н. Союзові ті бонди готівкою.

На піврічнім засіданні, у липні 1935 року, екзекутивний комітет, разом з членами головної контрольної комісії, обговорив деякі справи організації, подаючи контрольній комісії всі потрібні вияснення, яких вона від екзекутивного комітету собі бажала.

Порішено відновити морґедж Йосифові Каролеві, власникові реальности у Норт Берґен, Н. Дж., на дальші три роки на підставі тих самих умов, що цей морґедж початково був даний.

Рішено теж назначити ресівера на реальність під ч. 500 Болдвин евеню, Джерзі Сити, Н. Дж., та перебрати адміністрування на реальності 585-587 Сентрал евеню, Нюарк, Н. Дж.

У листопаді обговорено справу виміни грамот для тих членів, котрі ще остались у старім роді обезпечення, і справу нової молодечої грамоти 16-літнього вивинування, та припоручено головному рекордовому секретареві виготовити відповідні резолюції, потрібні до переведення референдума в цій справі.

Згідно з обчисленнями й опінією актуарія У. Н. Союза на засіданні екзекутивного комітету в грудні 1935 року, порішено уділити членам дивіденди в клясах Е. Р. О. за роки: 1926, 1927, 1928, 1929 і 1930.

Трансакції бондами у 1935 р.

Екзекутивний комітет переводив трансакції бондами з великою обережністю. До цеї обережности в купованню й продаванню бондів заставляло екзекутивний комітет У. Н. Союза загальне і всім вам відоме становище у теперішній нестійній фінансовій господарці державою. Супроти тої нестійної фінансової господарки державою багато бондів, які У. Н. Союз купив давніше, могли бути загрожені тими ріжними змінами у їх вартості. Тому екзекутивний комітет рішив такі бонди продати у відповіднім часі, щоб забезпечити організацію від майбутньої страти.

Про цю важну проблему інвестицій фінансовий відділ У. Н. Союза подасть вам докладніші вияснення всіх подробиць у цій справі. Головний уряд повинен цю проблему інвестицій добре обдумати й обговорити, бо від добрих інвестицій залежатиме дальший потрібний зріст майна У. Н. Союза.

Купно бондів.

У. Н. Союз у 1935 р. купив бондів на суму	$393,598.24
За ті бонди заплачено	397,240.84
Надвишка це нагромаджені відсотки на бондах	3,429.17

Продаж бондів.

У. Н. Союз у 1935 р. продав бондів на суму	$419,811.67
За ті бонди заплачено	413,639.75
Зарібку з продажу тих бондів осталося для У.Н.С.	7,501.92

Інвестиції у морґеджах у 1935 р.

У. Н. Союз інвестував у забезпечених державою морґеджах, на підставі так званого „Нешенел Гавзінґ Ект", 19 морґеджів на суму	$132,894.75
і 9 морґеджів приватним людям на суму	59,700.00
Разом інвестовано	192,594.75

Реальности У. Н. Союза.

Інвестована сума в морґеджах на реальностях У. Н. Союза і власнім домі виносить	$1,075,956.80

Про реальности У. Н. Союза, перебрані на власність організації, можнаб говорити дуже багато. Всім вам відомо, що це значить адмініструвати стількома реальностями. Я все підносив цю справу минулого річного засідання. Тепер скажу, що цього року цеї роботи є ще більше. Зібрати самого ренту за один рік понад $120,000, виплатити що дня всі біжучі розходи на вдержання тих реальностей, поробити всі потрібні ремонти й полагодити всі вимоги рентівників, яких є понад 380, все те вимагає від нас немало часу і труду.

Цю працю виконував я і п. Слободян попри нашу щоденну організаційно-адміністраційну роботу, щоб щадити для організації якнайбільше грошей для сподіваних відсотків, які повинно принести інвестоване майно У. Н. Союза в тих реальностях.

Рент з реальностей У. Н. Союза.

Загальні приходи з ренту від 1-го січня до 31-го грудня 1935 року були	$122,880.13
Загальні розходи на вдержання тих реальностей від 1-го січня до 31-го грудня 1935 р. були	49,109.57
Податків заплачено за ті реальности в 1935 р.	29,562.20
Осталось на відсотки для У. Н. Союза за 1935 рік	44,208.36

При тій нагоді треба сказати, що майже всі реальности, які У. Н. Союз перебрав на власність, були в такім стані, що треба було негайно видати багато грошей на ремонт, щоб можна було діставати відповідний рент з тих реальностей. У. Н. Союз це все зробив і понаправляв, так, що тепер реальности знаходяться в дуже добрім стані, а це забезпечує і збільшає вартість інвестицій У. Н. Союза на тих реальностях.

Знижка податків на реальностях У. Н. С. за 1935 рік.

Екзекутивний комітет у минулому році постарався про знижку податків на суму	$3,169.74
Видатки, получені з видистанням тої знижки, були	1,056.58
Для організації осталось	2,113.16

Екзекутивний комітет старався, щоб защадити грошей при винаймлюванню помешкань без допомоги аґентів. Таких помешкань винаймлено людям 48. Якби це були робили аґенти, то комісове виносилоб $960.00. Отже ті гроші теж осталися при У. Н. Союзі.

У листопаді минулого року продано одну реальність під ч. 600-602 Берґенлайн евеню, Вест Ню Йорк, Н. Дж., за суму $47,500.00. На тій реальності, яку перебрано на власність організації в січні 1935 року, У. Н. Союз мав морґедж в сумі $41,981.26. Отже з цього продажу й з ренту осталося зарібку для організації $4,128.07.

Загальний зріст майна Союза, обох департаментів, у 1935 році виносив $353,720.12.

Попри виконуванню моїх обовязків у головній канцелярії полагодив я також багато справ по відділах, будучи приявним на зборах ріжних відділів. Листування з відділами полагоджував я точно й під тим оглядом не маю ніяких справ, які булиб невикінчені.

Дякую всім головним та відділовим урядникам і членам за довіря, з яким усі відносились до мене та помагали мені в моїй праці.

Скінчивши свій звіт, гол. предсідник перебирає ведення зборів, бо наступною точкою програми був

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА В. МАЛЕВИЧА.

Постановою річного засідання головного уряду У. Н. Союза з минулого року припоручено мені полагодити непорозуміння у відділах ч. 120 і 276. Отже я віднісся листовно до урядників відділу ч. 120 і припоручив їм занехати тяганину по скваєрах, пошанувати статут та привернути лад і порядок у відділі.

Дня 10 березня я їздив до Ембрідж, Па., щоб розглянути і полагодити непорядки у відділі ч. 276. Непорозуміння зайшло через вибір фінансового секретаря п. Михайла Фука. Ті непорозуміння були дійшли вже до цього, що всі книжки відділові лежали на офісі у скваєра. Багато членів взяли переступні листи до іншого відділу, а декотрі цілком покинули організацію.

По вислуханню нарікань, скарг і жалоб я уневажнив вибори попереднього річного засідання і перевів поновний вибір відділових урядників. При тих виборах бувший фінансовий секретар п. Михайло Фук, котрий чотирнацять літ секретарював у відділі, перепав. На його місце вибрано І. Новаковського. По заприсяженню нововибраних урядників я написав листа до скваєра з просьбою, щоби передав відділові книги на руки нових контрольорів.

По згаданім мітінгу прийшли до мене урядники відділу ч. 120 з Аліквіпи й у відповідь на мого листа заявили катеґорично, що не повинуються моїм зарядженням; супроти того на піврічних зборах екзекутива припоручила голові контрольної комісії, адвокатові Малицькому з Клівленду, поїхати до Аліквіпи і старатись полагодити непорозуміння.

Дня 8 і 19 березня я їздив до Кітанінґ заступати Союз у судовому процесі, котрий вівся в тамошнім повітовім суді. Обширне й докладне звідомлення з цеї розправи я передав на письмі до головної канцелярії.

Дня 2 червня їздив я до Алтуни, щоб розслідити причину смерти члена відділу 145, котрий по чотиромісячнім членстві помер.

Також на припоручення головної канцелярії я їздив два рази до відділу ч. 24 в Ренкін, 4 то 7 линня м. р. і 2 лютого ц. р.; непорозуміння були на тлі контролі книг відділових, а також галі мітінґової. Справу залагоджено вдоволяючо.

Крім того два рази того року я був покликаний на засідання екзекутиви, де рішались важні справи.

На тім кінчу своє звідомлення.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА МАРІЇ РОЗОМІЛО.

За час мойого урядування як заступниці головного предсідника моя праця впродовж 1935 року полягала головно в тім, щоб діставати в ряди У. Н. Союза якнайбільше нових члениць. При кождій нагоді я старалась дбати про добро та розвій нашої славної організації, У. Н. Союза.

Коли я довідалася, що місцевому відділові 334 грозить суспенза за неплачення вкладок, то я зараз взялась до праці над тим відділом, щоб ратувати членів від утрати членства. Я негайно повідомила головну канцелярію, щоб там здержано суспензу відділу, а в межичасі я докладала всіх можливих старань, щоб привести до порядку дотичний відділ та якнайскорше сплатити довг до каси У. Н. Союза. Це мені вдалося зробити, отже ціла та справа була полагоджена в користь членів і в користь орґанізації.

Дня 29 вересня сестрицтво, відділ 112 У. Н. Союза, до якого я належу, обходило 25-літній ювилей свого існування. В тім ювилейнім святі, на якому промовляв гол. рек. секретар Д. Галичин, я брала активну участь та старалась, щоб це свято вийшло гідно й достойно. У святі взяли участь також інші місцеві головні урядники. З приводу приїзду гол. рек. секретаря на цей ювилей, на другий день, то є 30 вересня, відбулись організаційні збори всіх місцевих відділів. На тих зборах гол. рек. секретар говорив про те, чим є У. Н. Союз для членів У. Н. Союза, а також для нашої всієї іміграції. На зборах були приявні місцеві головні та відділові урядники, а також поодинокі члени.

В червні зголосилась до мене Марія Гамера в справі виплати посмертної запомоги з сирітського фонду по її мамі, бл. п. Анні Гамері. Ту справу я їй полагодила у відповідний та статутом приписаний спосіб.

Не бувала я на зборах поодиноких відділів, та зате обговорювала з відділовими урядниками ріжні організаційні справи, що торкалися самих відділів, чи взагалі нашої орґанізації. Виступала з промовами з приводу ріжних імпрез, на які мене запрошувано. Була два рази в Акрон, О., де виступала як головна урядниця У. Н. Союза. Таксамо й у Клівленді я брала участь в ріжних відділових імпрезах. На тім кінчу свій звіт, зазначуючи, що й надалі буду старатися працювати для добра нашого Батька-Союза.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА.

Кожного року головний уряд У. Н. Союза на своїх річних зборах обговорює, плянує та застановляється, між іншими справами, над тим, **у який спосіб скріпитиб нашу орґанізацію, додати їй свіжих сил, зеднати для неї нові кадри нових членів.**

Справа приєднування нових членів знаходить завжди головне місце, є завжди одною з найважніших точок нарад головного уряду. І воно інакше не може бути. Бо ця справа була й завжди буде актуальною, життевою. Від її розвязки залежить ціле існування нашої орґанізації. І чим кращою та розумнішою є та розвязка, тим певнішою стає будучність нашої орґанізації. А коли ще брати під увагу, що з будучим існуванням нашої орґанізації є тісно звязане дальше існування нашої іміґрації щодо її національного, культурного та політичного обличчя, то тимбільшу відповідальність ми мусимо почувати на собі, коли нам приходиться шукати розвязки питання, в який спосіб запевнити У. Н. Союзові його тревалий та міцний будучий розвиток.

Отже над тим питанням застановлявся головний уряд і на минулім річнім засіданні з лютого 1935 року, та дав свої директиви й перевів деякі ухвали, що мали причинитись принаймні до частинної розвязки цього важливого питання, що мали оживити та заактивізувати працю над приєднанням нових членів.

Нагороди.

У першій мірі постановлено уділювати окремі нагороди за приєднування нових членів. Рішено винагороджувати $3 від повнолітнього члена, що обезпечить себе на $500, а $4 від члена, що обезпечить себе на $1000, а $1 від члена Молодечого Департаменту. Ухвалюючи ті нагороди, головний уряд виходив з цього становища, що відповідна праця повинна бути відповідно винагороджена, а ще головно в теперішних часах економічної кризі, яку переживають наші члени. Ті нагороди призначено на те, щоб, з одної сторони, урядники й члени могли дістати заплату за свою працю, а з другої, щоб організація могла дістати більше число нових членів. Головний уряд уважав, що коли члени дістануть відповідну нагороду за свою працю, то в такий спосіб можна буде заанґажувати більше число членів до активної праці в користь Союза, та що та нагорода викличе також більше оживлену діяльність і зі сторони відділових урядників.

Підручник для відділових урядників і орґанізаторів У. Н. Союза.

Головний уряд кермувався також і тими міркуваннями, що ухвала щодо уділювання нагород тільки частинно розвязує справу приєднування нових членів до організації. Бо крім нагород члени-організатори повинні мати ще відповідні інструкції щодо того, в який спосіб підходити до справи орґанізування нових членів, та якими арґументами й фактами переконувати тих людей, яких вони старатимуться звербувати до орґанізації. Тому головний уряд ухвалив, що головна канцелярія повинна приготовити та видати відповідний підручник, у якому булиб порушені та вияснені ті всі важніші питання, з якими стрічається член-організатор, коли він береться до праці над приєднуванням нових членів. Отже такий підручник я виготовив та з відповідним письмом-обіжником вислав кожному членові У. Н. Союза. Таксамо й члениці отримали цей підручник, за винятком хіба тих, що їх мужі є членами організації. У першій частині цього підручника я подав короткі інформації у важніших орґанізаційних справах, зокрема таких, з якими повинен бути обзнайомлений кожний відділовий урядник, а також і кожний такий член, який працюватиме над організуванням нових членів. В другій частині підручника, яка має заголовок „Чому ми повинні належати до У. Н. Союза", я писав про те, яку вагу має обезпечення для кожної людини, а зокрема про вагу обезпечення якнайбільшого числа української іміграції та її тут родженого молодого покоління в такій організації, як У. Н. Союз, а далі про те, якими прикметами повинен відзначатись організатор членів до У. Н. Союза, щоб мати успіх у своїй праці, а вкінці про те, чому саме У. Н. Союз є такою організацією, до якої ми всі повинні належати.

Книжка "SPIRIT OF UKRAINE."

На минулім річнім засіданні говорено також про те, що великою перешкодою в орґанізуванні молоді є цілковитий брак відповідної літератури про український нарід, його змагання, традиції та культурні надбання. Бо власне молодь, яка буде освідомлена про український нарід, скорше зрозуміє, чому вона повинна належати до своїх орґанізацій, а зокрема до такої орґанізації, як У. Н. Союз.

Отже щоб цьому зарадити принаймні в якійсь мірі, рішено закупити відповідну скількість виданої англійською мовою книжки "SPIRIT OF UKRAINE", і роздати ті книжки як дарунок У. Н. Союза для цеї молоді, що є в рядах Молодечого Департаменту У. Н. Союза і є у віці від 15 до 18 років. З головної канцелярії повідомлено всі відділи окремою відозвою про ту ухвалу та припоручено відділам прислати спис тої молоді, яка є по дотичних відділах у згаданому віці та яка сама зголоситься по ті книжки. Відповідно до зголошень, головна канцелярія вислала тиж книжок для молоді коло 2,500 примірників. Разом з книжкою вислано до кожного молодого члена чи члениці окреме письмо англійською мовою, підчеркуючи значіння цеї книжки, а зокрема звертаючи увагу молоді на те, що цей подарунок У. Н. Союза є саме доказом, що наша організація дбає не тільки про обезпечення своїх членів, але також про їх освідомлення та про розвій їх культурних і духових цінностей.

Why we should belong to the Ukrainian National Association.

Щоб спопуляризувати ідею У. Н. Союза між родженою тут українською молодю, та розбудити в ній розуміння ваги належання до цеї організації, постановлено призначити з Молодечого Департаменту окремі грошеві нагороди за написання англійською мовою відповідних статтей під вище поданим заголовком. По проголошенні цеї постанови в „Юкрейнієн Віклі" наша молодь живо відгукнулась на ту справу та прислала значне число дописів на повицу тему. З присланих дописів редакційний комітет узнав, що 6 стат-

тей були написані найбільше цікаво та влучно, отже авторів дотичних статтей відповідно винагороджено. Тих 6 статтей були поміщені на сторінках „Юкреініен Віклі". Маючи на увазі зміст тих статтей, можна сказати, що вони давали знаменитий пропаґандивний матеріял для праці над приєднуванням нових членів.

Отже постанова в справі уділювання відповідних нагород за нових членів, підручник для відділових урядників і орґанізаторів У. Н. Союза, висланий кожному членові орґанізації, 2,500 примірників книжки „SPIRIT OF UKRAINE", висланих до молоді, нагороди, призначені та виплачені за написання англійською мовою статтей про те, чому наша молодь повинна належати до У. Н. Союза, заклики та відозви, поміщувані на сторінках „Свободи", заклики та відозви, висилані впрост до всіх членів, або до відділових урядників, листування з секретарями відділів — все те складалося на пропаґанду кампанії за нових членів, все те робилося заходами головної канцелярії тільки з одною ціллю: збудити серед загалу членів більше заінтересування й охоту до праці для У. Н. Союза. Який був вислід цеї праці з боку головної канцелярії, а зокрема, який був вислід праці зі сторони відділових урядників та членства нашої орґанізації, для яких властиво ті нагороди, підручники, обіжники, листи, відозви та заклики були призначені, про те довідаємося з руху членів за 1935 рік.

Рух повнолітніх членів за 1935 рік.

З початком січня 1935 року було в У. Н. Союзі повнолітніх членів		20,974
В 1935 році	принято нових	1,562
	Принято наново	1,451
	Принято з переступними листами	355
	Принято з інших кляс	73
	Перенесено зі старого до нового роду обезпечення	3,077
	Разом	27,492
В 1935 році	суспендовано	2,728
	Відійшли з переступними листами	362
	Відійшли до інших кляс	72
	Відійшли зі старого до нового роду обезпечення	3,077
	Відійшли зі зворотом у готівці	46
	Відійшли з виплаченим обезпеченням	8
	Відійшли на безплатне продовження	50
	Померли	166
	Разом	6,509
Отже з кінцем 1935 року було всіх повнолітніх членів		20,983

Ті всі члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем 1935 року було членів у старім роді обезпеч.	571
В обезпеченні платнім за життя з вкладками на протязі 20 років	566
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	617
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками на протязі 20 років	1,002
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	2,586
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	15,641
Разом	20,983

До повищого руху членів треба ще додати, що на протязі 1935 року орґанізація виплатила посмертне по 6 таких членах, що в попередніх роках перейшли на безплатне продовження, і в часі смерти речинець їх безплатного продовження був іще в силі.

Повища табеля руху повнолітніх членів за 1935 рік виказує нам, що на протязі того року прибуло до орґанізації 1,562 нових членів. Та тих 1,562 членів не можна вважати зовсім новими членами, бо в тому числі є вже включені також і ті члени, які перейшли з Молодечого Департаменту до старших, а яких було 686. Тимсамим властивих нових членів було 876. Важною позицією в приходах, крім нових членів та тих, що прийшли з Молодечого Департаменту, є ще число членів, які були приняті наново до орґанізації, а таких було 1,451. У розходах важною позицією є число тих членів, що були суспендовані на протязі 1935 року. А таких членів було 2,728. Бо головно ті чотири позиції, а саме, члени нові, члени, що прийшли з Молодечого Департаменту, члени приняті наново та члени суспендовані дають нам перегляд щодо прибутку чи убутку в загальному числі членів.

Застановімся зокрема над числом членів суспендованих та наново принятих. Як уже повище згадано, суспендованих членів було 2,728, а наново принятих 1,451. Отже ріжниця між тими двома числами виносить 1,277. Це значить, що на протязі 1935 року було 1,277 таких суспендованих членів, які не були приняті наново до орґанізації. Це були такі члени: 362 члени мають іще грошеву резерву на своїх грамотах; 367 членів забрали в формі позичок усю резерву, а опісля лишили орґанізацію; 470 членів, що перейшли з Молодечого Департаменту до старших, покинули орґанізацію, коли скінчився кредит їх однорічної безплатної вкладки; 78 членів, що були звербовані до орґанізації в минулім році. Подаю цей поділ суспендованих членів з тим наміром, щоб власне виказати, та щоб ми знали, де є слабі місця в орґанізації, на які ми мусимо не тільки звернути пильну увагу, але й старатись оздоровити їх. Отже з цього поділу показується, що в ньому найбільше болючим місцем є суспенза 470 членів, яким У. Н. Союз заплатив при переході до старших однорічну вкладку, а вони опісля покинули орґанізацію.

Можна подавати ріжні причини на те, чому таке велике число з тих членів відпало. Безробіття, непорозуміння по відділах, безпідставні нарікання зі сторони деяких старих членів на свою орґанізацію, ставлення ними нераз неможливих, протизаконних і протистатутових вимог до орґанізації — все те впливало відємно на молодь та злажилось на суспензу певного відсотка цеї молоді. Та всетаки головної причини суспензи переважаючого числа тих членів треба шукати деінде. Ту причину ми знайдемо, коли переглянемо число суспендованих членів у поодиноких відділах. Ми знайдемо, що є такі відділи, що, наприклад, стратили одного або двох членів з тих членів, що переписалися до старших. Це ще не булоб нічого надзвичайного. Та знайдемо ми, що є знов такі відділи, які стратили всіх членів, які тільки в їх відділах були переписані до старших. А в тому самому часі є також і такі відділи, що не стратили ані одного з тих молодих членів. Якже тепер пояснити собі, що одні відділи могли придержати всіх членів, а інші відділи ані одного! Тут може бути тільки одно пояснення, а саме, що в одних відділах урядники докладали праці та старань, щоб переконати ту молодь щодо ваги й потреби належати до У. Н. Союза, а в інших відділах такої праці не було. Бо до якого іншого висновку можна тут прийти, коли взяти під увагу, що наприклад один відділ переписав у 1934 році 15 членів з Молодечого Департаменту до старших, а по році тих усіх 15 членів суспендував. Могли один, два чи навіть 5 членів лишити орґанізацію з причини безробіття, могли два або три члени виступити з причини яких непорозумінь, нарікань або несвідомости та байдужности, то всетаки могло остатися ще принаймні 7 членів в орґанізації. А то не остався ні один. Отже тут ясне, що в дотичному відділі ніхто не завдавав собі навіть найменшого труду щодо цього, щоб придержати тих членів в орґанізації. А було таких відділів коло 20, що стратили майже всіх тих членів, що попереднього року були переписали з Молодечого Департаменту до старших. І головно ті відділи причинились до цього, що так багато тих молодих членів були суспендовані.

Отже бачимо, що які причини не складалисяб на утрату тих членів, то головної причини нам треба шукати в самих відділах, у їх урядниках та членах. Бо де є праця, то її видно й у вербуванні нових членів і в придержанні тих членів, що вже є в орґанізації. А де нема праці, то в тих відділах не тільки що не прибувають нові члени, але такі відділи ще й тратять тих, що вже мають.

Те значне число суспендованих членів на протязі 1935 року було причиною, що хоч у тому році приєднано 876 нових членів, і 686 прийшли з Молодечого Департаменту, то загальне число всіх повнолітніх членів збільшилося тільки на 9 членів. Бо з початком січня 1935 року було всіх повнолітніх членів 20,974, а з кінцем грудня 1935 року 20,983.

Остається ще одна позиція з вище поданого руху членів, про яку вважаю потрібним згадати окремо. Як завважуємо з цього руху, то на протязі 1935 року відійшли зі старого до нового роду обезпечення 3,077 членів. А в табелі, де подано число членів відповідно до кляс обезпечення, знаходимо, що з кінцем 1935 року було в старім роді обезпечення ще 571 членів. Як відомо, на минулім річнім засіданні головного уряду рішено продовжити речинець виміни грамот зі старого до нового роду обезпечення до 30 червня 1935 року. Відповідно до цього рішення головна канцелярія докладала належних старань, щоб в означенім речинці переписати до нового роду обезпечення тих усіх членів, що остались були в старім роді обезпечення з кінцем 1934 року. Зараз по річнім засіданні головного уряду У. Н. Союза я вислав з початком березня окрему відозву в справі виміни грамот до тих відділів, які ще мали членів у старім роді обезпечення. Знов іншу відозву в тій самій справі помістив я в тому часі в „Свободі". Опісля в травні та в червні вислав я знов відповідні відозви до відділів у тій справі. Та, не зважаючи на те, всетаки з укінченням речинця виміни грамот у червні ще 850 членів були остались у старім році обезпечення. В наступних місяцях багато з тих членів писали до головної канцелярії та просили позволити їм перейти до нового роду обезпечення. Супроти цього на засіданні екзекутиви У. Н. Союза з 4 листопада ухвалено призначити ще останній речинець для виміни грамот: від 15 листопада до 15 грудня. Тоді я вислав лист-обіжник до кожного з тих 850 членів, повідомляючи їх про цей речинець та підчеркуючи потребу й конечність переходу до нового роду обезпечення. Отже на цей обіжник близько 300 членів прислали ще свої грамоти до виміни, а 571 таки лишилися в старім роді обезпечення.

Коли мати на увазі, що в У. Н. Союзі є тепер 20,983 повнолітніх членів, то очевидно 571 членів у старім роді обезпечення становлять тут між загальним числом членів дуже малий відсоток. Тимсамим ми можемо вже ствердити, що реорґанізація У. Н. Союза, яку ми почали тому три роки, є вже покінчена. А щодо тих 571 членів, що осталися в старім роді обезпечення, то з ними поступиться так, як постановляє статут У. Н. Союза в таких випадках, коли посмертний фонд виноситиме менше, ніж це є передбачене законом.

Рух членів Молодечого Департаменту за 1935 рік.

З початком січня 1935 року було в У. Н. Союзі всіх дітей		9,273
В 1935 році	принято нових	599
	Принято наново	461
	Принято з переступними листами	170
	Принято з інших кляс	28
	Разом	10,532
В 1935 році	суспендовано	993
	Відійшли з переступними листами	175
	Відійшли до інших кляс	28
	Відійшли до повнолітніх членів	686
	Відійшли на безплатне продовження	28
	Відійшли з виплаченим обезпеченням	1
	Померли	13
	Разом	1,924
Отже з кінцем 1935 року було всіх дітей у Союзі		8,608
З цього числа в клясі 1-шій Молодечого Департаменту було обезпечених		6,914
В клясі 2-гій Молодечого Департаменту		1,694

Як зі звіту про повнолітніх членів, таксамо й зі звіту про членів Молодечого Департаменту бачимо, що з тих членів, що були суспендовані, тільки коло 50 відсотків були приняті наново, а друга половина зовсім відпала. З повищого руху членів Молодечого Департаменту завважуємо, що на протязі року суспендовано 993 дітей, а натомісць принято наново тільки 462. Колиж тепер возьмемо під увагу, що 686 дітей відійшли до повнолітніх членів, а натомісць нових членів приєднано до Молодечого Департаменту тільки 599, то це дасть нам пояснення, чому загальне число членів Молодечого Департаменту зменшилось. А зменшилося воно на 665 членів, коли порівнаємо, що з початком 1935 року було всіх дітей 9,273, а з кінцем тогож року тільки 8,602. Отже нові члени та наново приняті вирівнали тільки ту прогалину, яка повстала через суспензу членів, а вже тої прогалини, що повстала через перехід дітей до старших, не було чим заповнити.

Подаючи звіт з руху членів Молодечого Департаменту, при тій нагоді згадаю також про ту нову клясу, яку запроваджено в Молоденім Департаменті на протязі 1935 року. Ще на минулім річнім засіданні я заявив, що на протязі 1935 року головний екзекутивний комітет поробить належні старання в цілі запровадження вивінувальної грамоти для членів Молодечого Департаменту. Отже відповідну підготову зроблено й на зборах екзекутиви з 4 листопада постановлено предложити підвладним відділам для їх відголосування відповідну резолюцію в справі нової молодечої грамоти, що булаб відома як кляса III. та називалась би грамотою 16-літнього вивінування (16 Year Endowment Juvenile Certificate). Згідно з тою ухвалою я виготовив належні резолюції та разом з поясненнями вислав їх 14 листопада до всіх відділів У. Н. Союза. Окремо проголосив їх в органі Союза, „Свободі". Статут постановляє, що всі відділи повинні були відголосувати одобрення або відкинення дотичної резолюції на найблищчих місячних зборах. Та так не сталося. Бо ще сьогодні є такі відділи, які таки не звернули відголосованих бальотів. Очевидно, більшість відділів звернула на час відголосовані больоти, а одобривши їх, уможливила впровадження в життя нової молодечої грамоти з днем 18 січня 1936 року; одначе фактом є, що коло 100 відділів не завдали собі навіть настільки труду, щоб відголосувати та звернути бальоти. Було також 24 відділи, що голосували проти впровадження цеї грамоти. На запит головної канцелярії, чому вони відкинули дотичну резолюцію, одні нічого не відповіли, деякі писали, що У. Н. Союз має вже досить ріжних грамот, а тому нема потреби впроваджувати ще один рід обезпечення; ще інші подавали такі причини, з яких було видно, що відкинення резолюції наступило через непорозуміння, що, мовляв, У. Н. Союз хоче запровадити ще одну реформу. Отже до кожного з тих відділів я писав та старався розяснити й виказати, що ті ріжні закиди є неслушні. Бо фактом є, що ця нова молодеча грамота є одною з найвідповідніших грамот, які тільки можна дістати. Є вона відповідною і щодо низької оплати й щодо привілеїв, які вона признає. Ця грамота є обезпеченням на випадок смерти, а заразом і щадничим контом. Вона забезпечує члена й за життя і на випадок смерти. Коли член жиє, то він дістає по 16 роках повну суму обезпечення, а коли помре, то ту суму дістануть його спадкоємці. А що в кожнім випадку організація завжди виплатить членові більше ніж отримає від нього, то тимсамим член не платить майже нічого за обезпеченеве ризико. Бо ризико спочиває вповні тільки на організації.

Головний екзекутивний комітет рішився видати таку приступну, дешеву і заразом модерну грамоту, маючи на увазі тільки одну ціль, а саме, що ми за всяку ціну мусимо тепер збільшити ряди членів Молодечого Департаменту, та що власне ця нова грамота улекшить нам працю в тому напрямі.

Бо на протязі кількох останніх років число повнолітніх членів не зменшилося. Ту прогалину, яка повставала через суспензу членів, ми заповнювали частинно новими членами, а у великій мірі тими, що переходили з Молодечого Департаменту. Зате в Молодечім Департаменті число членів постійно меншає на протязі минулих років. Новими членами, яких ми діставали до Молодечого Департаменту, ми потрапили звичайно заповнити тільки ту прогалину, яка повставала через суспензу членів. А вже на місце тих, що відходили до старших, ніхто не прибував. Тимчасом загальне число дітей зменшилося вже так, що ми не тільки не можемо допустити до цього, щоб воно далі спадало, але навпаки, мусимо доложити всіх старань, щоб те число збільшити. Ми маємо тепер 8,608 дітей у Молодечім Департаменті. Отже поставмо перед собою скромну задачу, яку ми повинні виконати напротязі 1936 року. **Доповнім те число до 10,000.**

Поведім на протязі цього року спеціяльну кампанію за приєднування дітей до Молодечого Департаменту. Збудуймо сильний Молодечий Департамент, бо від нього залежить існування нашої всеї організації, нашого власного дотеперішнього дорібку. І ця кампанія буде вдала, якщо ми видобудемо з себе принаймні троха охоти, доброї волі та розуміння цього обовязку, який на нас спочиває супроти своїх власних дітей. Ми зможемо легко досягнути числа 10,000, якщо тільки наша байдужність уступить місце нашій охоті до праці. Маючи на увазі, що в Молодечому Департаменті запроваджено тепер іще одну нову клясу обезпечення, наша праця над приєднуванням дітей буде тепер улекшена. Бо додавши ще одну клясу обезпечення до тих двох, що вже були в Молодечому Департаменті, ми тимсамим даємо тепер кожному новому членові аж три ріжні кляси до вибору. З другої сторони, запровадженням цеї нової вивінувальної грамоти ми усуваємо тепер ту перешкоду, котру підносили нераз відділи, що, мовляв, У. Н. Союз не має для дітей вивінувальних грамот, а тому трудно дістати нових членів-дітей до організації.

Наша праця над приєднуванням нових членів буде тепер улекшена ще й тому, що в біжучому році ми вже не матимемо на нашій голові ніякої реорганізаційної праці, ніяких реформ. На протязі останніх трох років урядники відділів присвятили багато часу на пояснювання реформи, на переписування членів зі старого до нового роду обезпечення, на переконування членів щодо потреби переходу до нового роду обезпечення. Тепер та праця вже зовсім відпаде. Бо в старім роді обезпечення осталось таке незначне число членів, що реформу, цебто повну реорганізацію У. Н. Союза треба вважати вже за покінчену. Тимсамим відділові урядники зможуть тепер присвятити ввесь вільний час, який вони мають до розпорядимости, тільки праці над приєднуванням нових членів.

Загальний рух усіх членів за 1935 рік.

Як уже було згадано при подаванні руху членів, на протязі 1935 року число повнолітніх членів збільшилося на 9, а число членів Молодечого Департаменту зменшилося на 665. Тимсамим загальний убуток у членах виносив 656 членів. Бо з початком року було всіх членів 30,247, а з кінцем року 29,591.

Яку працю виказали поодинокі відділи для У. Н. Союза на протязі 1935 року.

Причиною зменшення загального числа членів у 1935 році був у першій мірі зависокий відсоток суспендованих членів, а далі й те, що на протязі того року дуже мале число відділів виказувало працю для організації. Щоб дати загальний перегляд щодо цього, котрі відділи працювали для У. Н. Союза, скільки було таких відділів та яка була їх праця, подаю тут поодинокі відділи відповідно до того, яке число членів вони приєднали. І так, відділ 361 приєднав 68 членів, від. 204 — 51 членів, від. 292 — 41 членів, від. 359 — 31 членів, від. 88 — 28 членів, від. 221 — 25 членів, від. 141 — 23 члени, від. 166 — 21 членів, відділи 83 і 147 по 18 членів, відділи 223, 367, 36 і 390 по 17 членів, відділи 22 і 375 по 16 членів, відділи 125, 165 і 200 по 15 членів, відділи 94 і 370 по 14 членів, від. 274 — 13 членів, відділи 14 і 102 по 12 членів, відділи 11, 85, 146, 238, 260 і 321 по 11 членів, відділи 45, 54, 64, 121, 180, 231, 364 і 385 по 10 членів, відділи 120, 167, 239, 301, 362 і 383 по 9 членів, відділи 75, 90, 158, 161, 172, 183, 192, і 263 по 8 членів, від. 100 — 7 членів, відділи 7, 155, 199, 227, 296, 309, 369 і 371 по 6 членів. Далі було 160 таких відділів, що придбали від одного до пять членів. А таких відділів, що не придбали на протязі цілого року ані по одному членові, було 155. Коли візьмемо під увагу 1934 рік, то тоді було 92 таких відділів, які не придбали для У. Н. Союза ані по одному членові. З цього бачимо, що в 1935 році відсоток неактивних відділів збільшився.

Могли зложитись ріжні причини на те, чому аж 155 відділів не виказали ніякої праці на протязі того року. Були по деяких місцевостях страйки, а з ними й тяжчі матеріяльні обставини; є деякі місцевости, де живе мале число українців, і нема з кого вербувати нових членів, одначе таких усіх місцевостей, у яких були справді важні перешкоди в організуванні членів, не було більше як 25. А вже решта з тих 155 відділів, що не придбали ані по одному членові, не мали ніяких таких перешкод, яких не булоб у кожній місцевости та по всіх тих відділах, які, не зважаючи на ті перешкоди, всетаки виказали меншу чи більшу працю для організації. Бо як, наприклад, пояснити собі ту обставину, що в одній і тій самій місцевости один відділ дістане навіть кількадесять нових членів, а інший відділ ані одного? Може, очевидно, бути така ріжниця, що наприклад один відділ має більше активних урядників і членів, а тому дістане більше число нових членів, ніж якийсь інший відділ. Така ріжниця є зовсім зрозуміла й вона завжди буде існувати. Та коли ріжниця доходить до того, що один відділ може дістати й дістає навіть кількадесять нових членів, а інший відділ з цеї самої місцевости ані одного, то це вже наглядний доказ, що ані урядники ані члени цього відділу не докладали ніякого труду, що ніхто в такому відділі навіть і не брався за таку роботу, як організування нових членів. Бо можна в одному році діставати більше, а в другому менше членів до відділу; можна мати в одному році більше, а в іншому менше активних урядників; можуть і інші обставини зложитись на те, що якийсь відділ не виказуватиме завжди однакової активности, одначе ніколи обставини не складаються так, щоб не можна було виказати взагалі ніякої праці. А коли ми не викажемо ніякої роботи, то причиною цього не є вже обставини, але ми самі.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

„НЕОБМЕЖЕНЕ ФОРУМ".

Міська колегія в Ню Йорку завела в себе „необмежене форум для студентів".

Як каже заряд школи, від якогось часу деякі студенти нарікали, що заряд школи не дає їм висказати своїх поглядів. Заряд каже, що ці студенти, почуваючися покривдженими, перешкаджали іншим студентським зборам, які вони вважали за протеговані зарядом.

У давнину такі клопоти школи вирішували поліційним способом: просто забороняли студентам робити це або те й ставили поліцаїв, щоби палкою били неслухняних.

Міська колегія замісць цього заводить „необмежене форум". Вона резервує найбільшу салю в школі від 2-гої годин пополудні до 4-тої на свобідні дискусії. Кожний студент, без огляду на його погляди, має право заняти собі салю на висказання своїх поглядів. Бесідники мають право говорити свої погляди так довго, як довго будуть поводитися пристойно. На салі все буде представник учительського збору, але не на те, щоб здержати студента висказувати свої погляди, але на здержання тих, що хотіли би не дати студентові їх свобідно висказувати.

Директор школи каже: „Я думаю, що цей експеримент поможе молодим людям виробити собі думки, оперті на докладній обсервації (спостереженню) і на ясній розумінню".

ВЗІРЦЕВА КОНВЕНЦІЯ.

Останніми часами видно в американських школах розвій ще одної цікавої новини. Ученики влаштовують у себе збори, на котрих вони наслідують якесь важне публичне зібрання. В однім університеті, наприклад, існує „Ліга Націй": ріжні студенти представляють делеґатів ріжних держав до Ліги Націй, відбувають засідання ради Ліги Націй, розглядають біжучі справи, які має тепер розглядати Ліга Націй, поступають притому за правилами реґуляміну Ліги Націй, а потім ухвалюють постанови.

В іншому університеті знову влаштовано взірцеву републиканську конвенцію. Тут студенти представляли делеґатів ріжних републиканських організацій, розглядали платформу партії та вибирали кандидатів партії на уряд президента й віцепрезидента Злучених Держав.

Здавалосяб, що все те пуста забавка. Одначе чи справді це тільки забавка? Чи не навчається ці молоді люди з таких зборів багато річей, які їм доконче треба знати, коли вони думають брати практичну участь у такій роботі?

Як хто сумнівається, що варта така дискусія, най спитається себе самого: хто буде краще приготований для конвенції? Чи той, що був на такій „взірцевій" конвенції, чи інший, що в такій „забаві" участи не брав?

ЗВІДКИ СТРАХ ПЕРЕД ДИСКУСІЄЮ?

Всетаки не дасться заперечити, що є люди, що бояться свобідної дискусії. Проти пляну „необмеженого форуму для студентів" виступили деякі люди й газети. Проти влаштування „зборів Ліги Націй" та „взірцевої републиканської конвенції" теж виступали деякі вчителі.

Вони видно схиляються до думки, що для молодих людей краще буде не говорити своїх думок, а приймати без дискусії те, що їм кажуть учителі.

Поза цею порадою є страх, що коли молоді дати свободу дискутувати вільно якусь справу, то тоді молодь піде далеко наліво, себто набереться найкрайніших, найрадикальніших поглядів, або зовсім розібє всяку дисципліну.

Віденський психольоґ Альфред Адлер у своїй книжці про виховання дітей на основі свого широкого досвіду приходить до зовсім іншого висновку:

„Встанова самоуправи школярів є дуже помічна. Нам не треба ждати, аж ученики будуть зовсім готові для самоуправи, щоб установити того роду системи самоуправи. Ми можемо дозволити дітям спершу приглядатися, що діється, або виступати з порадами. Як дітям дати повну самоуправу без підготови, то скоро переконаємося, що вони більше суворі й строгі в своїх карах, ніж їх учителі, та що вони навіть уміють уживати своїх політичних функцій для добуття особистої догоди й вигоди".

ПОЛЬСЬКО - УКРАЇНСЬКА ДИСКУСІЯ.

Як каже Адлер у своїй книжці, самоуправа в школі витворює серед дітей почуття, що ціла школа, себто заряд, учителі й ученики, становлять разом одну цілість.

Читаючи звіт з дискусії про українсько-польські відносини в Польщі, що їх улаштовано при кінці лютого у Львові (подаємо перебіг дискусії за одним львівським щоденником), можна власне зробити закид такій дискусії з українського боку: чи не викличе вона в українських слухачів (а також у читачів звіту з цієї дискусії) враження, що українці й поляки становлять разом одну цілість, одну суспільність?

Навіть побіжне прочитання звіту з дикусії переконує читачів, що такої небезпеки нема. Польські бесідники на дискусії виходили з заложення, що польська суспільність це одна цілість, а українська — друга. Вони не закривали, що в польсько-українських суперечностях стираються з собою два народи, кождий з окремою ідеольоґією.

Українські бесідники собі говорили про відносини між поляками й українцями як про відносини двох народів.

Вони навіть не говорили про одну державну суспільність, бо ні одні ні другі не говорили, що польська державна одиниця має навіки вдержатися в такім стані, в якім вона є нині.

Певна річ, що польські бесідники сказали українцям багато приємних річей і, як звичайно, такі приємні річи можуть ослабити напруження національної енерґії, але як українці будуть памятати на таку можливість, то цеї небезпеки для них нема.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Іван Німців, співробітник львівського часопису „Новий Час", Ню Йорк, Н. Й. — Допис з Дітройту, поміщений у 61 числі „Свободи", підписаний „В. К.", відноситься до статті з 27. лютого ц. р., яку поміщено в тижневику „Новий Час", що виходить в Дітройті. Ця справа не має нічого спільного з часописом „Новий Час" у Львові. І львівському „Новому Часові" ніхто не закидав польонофільської лінії, ні цього, щоб він виступав в обороні й інтересі Польщі. Тут була мова тільки про „Новий Час", видаваний у місті Дітройт, Міш. Тут не може зайти ніяке непорозуміння, бо про цю справу вже розписалися й інші газети. І в „Свободі" вже теж було ближче вияснення.

ВІДОЗВА
В СПРАВІ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ У ГАЛИЧИНІ.

Громадянин Михайло Рапач з Сейнт Джансвил, Н. Й., одержав зі свого села Михнівця, повіт Турка, Галичина, листа, в якім описують йому „Новий Борислав", себто ті нові терени, на яких винайдено нафту. Разом з тим переслано на його руки відозву, яку отсе оголошуємо. Звучить вона ось так:

До всеї української суспільности в Америці.

На наших землях сіл: Липя, Бистрого, Михнівця, Лопушанки, Хащова, Лімної і т. д., повіту Турка, відкрито багаті джерела нафти. Земля, зглядно всі ці її багатства, знаходяться **виключно в руках наших українських селян.** Чужий капітал іде цілою силою здобувати ці скарби. Селяни убогі, тому чужинцям не трудно здобувати ці скарби. Йде також зорганізована акція української суспільности, щоби відбити цей наступ і утриматися на своїх позиціях, себто затримати незмірені скарби своєї землі для себе. Організуються нафтові спілки. І тому є пожаданим, щоб наші люди, котрі мають будьякі свої капітали в Америці, вкладали їх якнайскорше в молодий український нафтовий промисл і тим збагачувалися самі, зглядно збогачували український нарід багатствами його землі.

Спілкові акції буде прийматися від української суспільности у всіх можливих висотах. В цих справах належить звертатися до: **Земельного Банку Гіпотечного у Львові, вулиця Словацького ч. 14.**

За Організаційний Комітет у Михнівці:
Василь Смолій,
Никола Волощак.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ТРІВКІ ПІДВАЛИНИ.

Найбільшим прогріхом старої генерації є занедбання на шкільнім полі. Оте занедбання Рідної Школи в Америці всі ми відчуваємо дуже болюче, бо бачимо, що наша будучина в Америці загрожена. Вправді маємо такі громади, де є гарна й свідома молодь. Це там, де були добрі українські школи; а де їх не було, там молодь відтягається тепер від українського життя. Маємо громади, де навіть молодь перебирає уже ввесь провід громади у свої руки, але це виїмкові явища. Назагал таких громад є дуже малий відсоток. Молодь по більшій части губиться між чужими і ставиться до наших справ байдужно, а то й неприхильно. Сумне це явище й болюче, але правдиве. І над тим треба нам усім добре застановитися. Ще можна багато вратувати, але щоб таке сталося, треба доброї української школи. Таких шкіл рішучо замало. Є вправді школи при церквах, але з них користає тільки мала частина молоді, бо до цих шкіл ходять головно діти тих родичів, що мешкають близько церкви. А щож діється з іншими дітьми? Чи ми не повинні про них дбати? Чи не повинні дбати про них церковні громади? Тут мусить бути заведена якась реформа, щоб можливо було по місцевостях дати нагоду учитися по українськи якнайбільшому числу нашої молоді. Ті справи порушувало „Обєднання", але воно не вдалося створити якось постійного проводу для рідношкільної справи. Старші роблять що можуть, щоб примусити дітей говорити по українськи. Навіть вживають таких способів, про які згадував на Зїзді Українських Націоналістів п. Савчук, наводячи такий примір: „Скажи, Івану, як це називається по українськи, а дістанеш за те пять центів". Ось так просив батько сина.

Треба доконче поновити заходи в справі Рідної Школи в Америці в тім напрямі, щоб дати можність всім нашим дітям вчитися по українськи. Така наука — це підвалини нашого національного існування в Америці.

Г. Туркевич,
Сиракюз, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Свято Ольги Басараб.

В неділю 9. лютого ц. р., націоналістичні організації Клівленду, а саме: Жіночий відділ ОДВУ ч. 8. ім. О. Басарабової, Червоний Хрест МУН, Чорноморські Січовики, Союз Українок ч. 14, відсвяткували річницю трагічної смерти Ольги Басараб.

В обидвох церквах, греко-католицькій і православній, відправлено панахиди. В католицькій церкві жіноцтво ОДВУ, МУН і Союзу Українок взяло участь в одностроях. Поставлено могилу серед церкви і переведено збірку, яка дала $20.26.

В Українськім Народнім Домі відбувся святочний концерт, який відкрила святочною промовою голова комітету п. Катерина Попович. Хор під проводом п. Заворського відспівав жалібний марш, М. Ціхоцька віддеклямувала „Могилу", а мужеський хор проспівав „За Тебе, Україно".

о. Мереньків виголосив святочну промову про велике й геройське життя покійної Ольги як також згадав про участь українського жіноцтва у визвольній боротьбі. Після того хор відспівав „Журавлі" і „Шалійте".

Головний реферат про діяльність та память Басарабової виголосила організаторка ОДВУ ч. 8 п. К. Любінська. Опісля хор гр.-кат. церкви під проводом п. А. Когута відспівав „Чорна ріля", „Україно", „Ой та зажурились", а п. Марія Бойко відспівала сольо „На городі коло броду", і „У полі жито". Малий С. Когут деклямував про героїв, а п. А. Труш промовляла по англійськи. П. Марія Розоміло згадувала також в коротких словах про геройство української жінки, що виявилося у варшавському процесі. По хорі, що виконав „Ой у полі верба", мала М. Попович деклямувала про Данилишина й Біласа. Потім говорила ще п. Р. Лупань від Чорноморської Січі, а малий Славцьо Красіцький виголосив вірш. За збірку промовляли К. Попович і добр. Красіцька, яка вернулася з краю й бачила гнет поляків. Відспівано накінець „Не пора".

Жертвували: по $1: І. Ф. Ольховий, Т. Бобечко, М. Розоміло, П. Головчак, І. Бдзіль, І. Бець, Г. Кукіз, І. Бурян, І. Попович, О. Кульчицька, М. Кравчук, Я. Волянський, Д. Шмагала, о. Мереньків, Т. Бобечко (на панахиди), М. Щепко; по 50 ц.: Н. Задерецький, И. Хміль, А. Пацула, М. Кукіз, С. Мельник, М. Чорній, М. Когут, та дрібними датками. Разом з відзначками з концерту зібрано $69.43. — По покритті коштів переслано через Централю Управу ОДВУ на визвольну боротьбу $69.68.

За Комітет Свята:
Катерина Попович, голова,
Анна Дикан, скарбничка,
Розалія Волошин, рек. секр.

— Як живеться тепер вашому синові, пане Копирчук?

— От так, раз він на долі, раз на горі.

— Ах так? А чим він займається?

— Є при ліфті.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 347, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо маємо справи до полагодження. Довгуючих членів напоминаємо, щоб прийшли і вирівнали свій довг. — Т. Кавальський, предс.; П. Прохович, кас.; Г. Тимчій, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 104, відбудуться дня 22 березня, точно в годині 3-тій пополудні, в Народнім Домі. Просимо довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступимо згідно зі статутом. — М. Вітів, предс.; І. Ворона, кас.; М. Зельвак, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що квартальні збори відбудуться в суботу, 21. березня, в годині 7:30 ввечір, в гали Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24 Евеня. Обовязком кождого члена є прийти на ті збори, бо маємо дуже важні справи до рішення. Хто має приятелів, знакомих, або діти, котрі ще не є членами У. Н. Союза, хай приведе на збори і впише в члени, а за те одержить надгороду за кождого нового члена. Котрі члени затягають з вкладками, щоб старалися в тім місяци хоч вчасти вирівнати свої залеглости. Просимо всіх членів прийти на означений час. Не приявний на тих зборах член, чи урядник підлягає карі згідно зі статутом. — І. Сидор, предс.; А. Климишин, кас.; І. Барнич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 1-шій пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин вул. Просимо членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до обговорення, як справа концерту товариства ім. Івана Франка. Довгуючих членів просимо прийти і вирівнати свій довг. Члени, котрі довгують, коли цього місяця не вирівнають свого довгу, будуть суспендовані з товариства і У. Н. Союза. Родичі, котрі мають діти, що ще не стоять в Союзі, прийдіть і впишіть до У. Н. Союза, бо це наша будучність. — Семен Чорномаз, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Повідомляємо всіх членів від. 14, що місячні збори відбудуться 23-го березня, в годині 7-мій ввечір, під ч. 229 Спрінгфилд Еве. На ті збори повинен кождий член прийти і вирівнати свої вкладки. Маємо важні справи до полагодження. — М. Петерсон.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 2-гій пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Просимо членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свій довг та ненаражуватись на суспенду. Напоминаємо довгуючих членів, котрі догують поза ограничений час, що не мають права до хорої запомоги. — Филип Гулька, предс.; Володимир Лелет, кас.; Петро Головачук, секр. фін.

СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й. Тов. Просвіта, від. 16, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в годині 3-тій пополудні, в гали Тов. Просвіта. Просимо всіх членів і членкиць, як також і молодіж прийти на збори в означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Котрий член не прийде на ці збори заплатить 50 ц. кари. — А. Кашинський, предс.; І. Кріль, кас.; Н. Москаль, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22 березня, в гали Українського Горожанського Клюбу, в годині 2-гій пополудні. Кождий член обовязково має прийти на збори, бо будуть важні справи до полагодження. Просимо батьків вписати свої діти в ряди У. Н. Союза. — М. Курдина, предс.; І. Нестерук, кас.; П. Курко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21 березня, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та вул. Обовязком кождого члена є прийти на збори в означений час. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівнати свої залеглости. Члени У. Н. Союза, що не належать до братства, тільки платять свої вкладки до У. Н. С. у 130 відділі, мають платити свої вкладки точно кождого місяця. Тому, що братство не буде платити за них вкладок до У. Н. С. Хто з членів злекговажить собі річну ухвалу, буде суспендований того самого місяця, в котрім не заплатить своєї вкладки. Старайтеся приєднувати нових, членів, як старших так і дітей, багато ваших дітей не є ще в Союзі. Подбайте, щоб їх вписати в члени У. Н. Союза. Не приявний на зборах член підлягає карі згідно зі статутом. — Антін Карпович, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 22 березня, в годині 2-гій пополудні, в гали церковній, 47 Говп Еве. Просимо членів прийти на збори, а довгуючі члени, щоб прийшли і заплатили свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Скоробогатий, предс.; Ю. Нестор, кас.; М. Табачук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 21. березня, точно в годині 8-мій ввечір. Секретар буде полагоджувати біжучі справи вже від год. 6-тої ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори — для вирішення дуже важних справ. Рівночасно секретар подасть до відома членів постанови річних зборів братства в справі плачення вкладок та суспендовання членів. — Уряд.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестрицтво Любов, від. 177, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня в год. 2-гій пополудні, в Гали Укр. Прав. Церкви, на Пілґрім Стріт, Провіденс, Р. Ай. З огляду, що на тих зборах має відбутися Мировий Суд, взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів, щоби прийшли на збори в означений день і час. Неприявний член заплатить кару 1 долар. — Секретар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запороська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня, в год. 2-гій пополудні, в гали церковній при Рузвелт Евню. На ці збори мають прийти всі члени і заплатити свою місячну вкладку, бо відділ за нікого не буде висилати розмету. Пригадуємо довгуючим членам, щоби сповнили свій довг, або будуть суспендовані цього місяця. Пригадуємо тим членам, котрі платять по зборах, щоби цього місяця всі заплатили, бо секретар мусить вислати розмет до 24-го березня. Будемо принимати нових членів до Товариства Січи і У. Н. Союза без вступного. Лікаря платить Союз, також пригадуємо членам, щоби вписували своїх дітей до Союза, до котрої кляси хто хоче. — Гр. Волянський, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Успенія Прс. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня в гали церковній зараз по Службі Божій. Просимо всіх членів прийти на збори і заплатити вкладки. Довгуючих членів напоминаємо, щоб вирівнали свої вкладки цього місяця. Кождий свідомий член нашої організації повинен знати, що обовязково має платити свої вкладки що місяця і то лише на зборах, а не відтягати аж до останнього дня, бо розмет треба вислати до 28-го кождого місяця. Просимо тих членів, що немають ще своїх дітей вписаних в Союзі, щоби вписали цего місяця. На річних зборах 19. січня вибрано такий уряд: Н. Піціль, предс.; Мих. Волощук, кас.; Гр. Мрикало, секр.; В. Бадан, Т. Нараз і Мих. Дорош, контрольна комісія,; Ілько Булих, дозорця хорих. — Гр. Мрикало, секр.

У поїзді.

— Може хто з панів має коняк? Скоро!... Одна пані зімліла!

Пасажири поспішно витягають фляшки, згаданий пан вибирає найбільшу, добре собі з неї потягає й каже:

— Вже мені перейшло... Не можу глядіти на зімлілу жінку!

НІХТО НЕ ЗАСТАРИЙ ДО НАУКИ

Дорослий людині може бракувати відваги до освіти, заінтересування для придбання нового знання, або може не мати охоти витрачувати час та енергію, але не можна казати, що застара до науки. Помилкове поняття, що людина, котрій минув середній вік життя, неможе вчитись, давно опрокинено, коли група американських психольогів, під проводом Едварда Л. Торндайка, зробила докладний дослід про спосібности до науки людей ріжного віку та порівнала зі спосібностями шкільної дітвори.

Згадані психольоги винайшли, що спосібности до науки збільшаються від вчасного дитинства до яких двацять пять років життя. Після того слідно невелике зменшення, але воно малощо перевищує один відсоток річно. Не дитячий вік, але двацяті роки це найкраща пора до науки. Фактом є, що люди від 40 до 45 років життя взагалі скорше та краще вчаться ніж діти на восьмім чи десятім році життя.

Зменшення спосібностей у навчанні значить, що людині, котрій перейде середній вік життя, потрібно більше часу для набуття нового знання. Недавні досліди виказують, що людина в 65 роках життя може успішно вчитись у школі; вона навчиться за годину половину того, що у 25 році життя, але трохи більше, коли мала вісім чи десять років життя.

Такі досліди мають велике значіння. Тисячі років думали, що наука призначена тільки для дітвори. Молодіж мала накопичити стільки наук та знання, щоб її вистарчало на протяг цілого життя.

Думка, що ум людини закривається до науки та нових ідей після певного віку, все суперечила думкам учених, але доперва недавно виявлено те мильне поняття. Це дало почин до світового руху в навчанню дорослих. Лекторам тепер відомо, що перешкодою до освіти є ріжні причини, однаке не старий вік, котрий фактично не існує, хоч дехто ще вважає себе старим до поступу зі скоро йдучим світом.

Недавні досліди про „Інтереси дорослих людей", теж зроблені під проводом проф. Торндайка, стараються вияснити мильне відношення багатьох дорослих людей до освіти. Виказано, що доросла людина найкраще вчиться того, що її дійсно інтересує та будь у чім відноситься до досвіду в житті. Тому, що навчання дорослих увесь час не має примусу, не треба щадити старань та зусиль наклоновати дорослих людей до науки.

Великі прислуги зроблено для поступу людства, коли психольоги опрокинули стару поговірку: „Я застарий до науки".

ФЛІС.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДИ

Питання: Два рази я виповнив аплікацію на перші горожанські папери, та за кожним разом повідомлено мене, що не годні провірити мого легального приїзду на сталий побут. В останнім листі мені запропоновано виповнити та внести формуляр число 659. Що це значить?

Відповідь: Коли ви приїхали до Злучених Держав перед 3. червня 1921 р. та від того часу постійно тут перебуваєте, можете одержати посвідку реєстрації, хоч вашого приїзду не можна провірити. Це можна зробити через виповнення формуляра число 659 у двох примірниках. Оплата виносить $10, а крім того вимагають фотографії. По одержанню реєстраційної посвідки можете податись на перші папери.

Питання: Чужинець відказався був від служби при американськім війську підчас світової війни з приводу своєї державної приналежности. Чи може він тепер набути американське горожанство?

Відповідь: Закон виразно забороняє видачу горожанських паперів тільки тим чужинцям, котрі походять з тодішних невтральних країв, а котрі зреклись перших американських паперів, щоб тим оминути мілітарну службу. Відносно інших чужинців, котрі просили про звільнення, але паперів не віддавали, нема такої заборони, однак у деяких натуралізаційних судах відносять питання тої справи і не допускають до горожанства. Про відношення суду можна заздалегідь довідатись від натуралізаційного урядовця.

Питання: Я набула американське горожанство 1920 року через натуралізацію мого бувшого мужа. Тепер бажаю дістати для себе окрему посвідку горожанства. Як це можна зробити?

Відповідь: Аплікацію на видачу такої посвідки треба внести до комісара імміграції й натуралізації на формулярі число 2400 котрий можна дістати в найближчім натуралізаційнім бюрі. До того треба долучити дві фотографії, розміру чотири квадратові цалі, та належитість у сумі пять долярів.

Питання: Чи це правда, що законопроект посла Кера передбачає реєстрацію чужинців, та що є головно звернений проти радикальних елементів? Які є найголовніші точки того законопроекту?

Відповідь: Законопроект посла Кера, так як був внесений до палати послів, зовсім не включає згадки про реєстрацію чужинців. Зате він передбачає загострення депортаційного закона щодо розбишак, обманців та професійних злочинців. З другого боку уможливлює леґалізацію побуту та вибір горожанських паперів таких груп чужинців:

1) Льояльних та примірних мешканців, котрі приїхали нелегально перед 1. липня 1924 року;

2) Чужинців, котрі приїхали нелегально, однак мешкали постійно у Злучених Державах не менше десять років;

3) Чужинці, котрі мають у Злучених Державах родичів, батька або матір, мужа чи жінку, дітей, братів чи сестер, котрі легально приїхали на сталий побут, або є горожанами Злучених Держав. Інша точка передбачає у певних випадках, що коли чужинецький студент, що є тут на студіях, одружиться з американською горожанкою, може на-стало оставатись у Злучених Державах, без виїзду заграницю для одержання візи.

Інші точки того законопроекту, як дехто побоюється, могли би бути примінені до чужинців підчас страйків та заворушень. Прихильники того внеску старають ся усунути такі точки. Основну думку того проекту, як вище вимінено, енергійно підтримують організації, котрі інтересуються долею імігрантів.

Питання: Чи можна довідатись, яке число чужинців дістає допомогу? Це булоб інтересно знати, тому, що часто закидають чужинецькому населенню, що забагато користає з цього краю, ставшись публичним тягаром.

Відповідь: Федеральна адміністрація поступу праці обчислила, що у вересні 1935 року на допомогах у Злучених Державах було приблизно 170,000 родин, котрих голови не мали перших горожанських паперів. Однак у тих родинах було яких 230,000 тут народжених дітей. В додатку було теж яких 340,000 чужинців на допомогах без перших паперів, та без родини. Додаткових 170,000 осіб на допомогах, це були чужинці, котрі вже мали перші ситизенські папери. Отже менше як пять відсотків у всіх випадках допомог у вересні були чужинці. Ці дані наглядно виказують, що чужинецьке населення в пропорції не дістає більше допомог від інших людей.

ФЛІС.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 20. лютого б. р. померла **Паранька Харишин**, членкиня від. 200 У. Н. Союза в Озон Парк, Н. Й.

Покійна родилася в 1897 р. в селі Дичках, повіт Рогатин. До У. Н. Союза належала від 1913 р. Була щирою українкою, доброю матірю і взірцевою членкинею. Від кількох літ мешкала в Брукліні, де працював її чоловік і де померла на запалення легенів. Оставила мужа і сина.

Хай земля буде Їй пером!

Володимир Цісик, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ

(125)

Наївна Арбеля й бувалий Томі Велш скоро були приятелями. Хоч дівчина, навчившися по англійськи від лейді Бет, мала деякі трудності розуміти англійську мову американця, то це не було перешкодою. Накінець вона сказала: „Ти не такий гарний, як Джовнс, але кращий".

На згадку про Джовнса Томі задумався поважно. „Ви знаєте Джовнса?" — він скрикнув. „Звідки ви його знаєте? Де він тепер?" Арбеля оповіла йому спокійно, які вони мали пригоди, і додала: „Я не знаю, чи Джовнс і Бет утекли, чи зловили їх жовніри кананітів".

„Слухай, дівчино, я мушу знайти Джовнса. Розумієш?" — „Я вже тебе зрозуміла, але не називай мене дівчиною", — Арбеля сказала. „О. Кей", сказав Томі Велш. „Арбельо, тепер слухай. Наперед я тебе добуду з цеї долини, бо я не хочу тебе стратити".

Томі думав провести Арбелю через розколину в горі та сховати її поза стіною, а потім піти шукати Джерія. Очевидно, він не знав, що в той час Борис Гарето йшов до провалу й готов був заступити йому дорогу.